

183

0.15.

Weber's

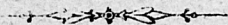
Minderbroederslooster
Haagweg
LEIDEN

Goliath

METRISCH VERTAALD

DOOR

A. H. M. RUYTEN.

HAARLEM.

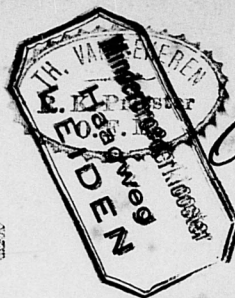
Druk en Uitgave van W. KÜPPERS.
1893.

Vak 153

0 11

0 15

Vak 153 N° 183

Weber's

Goliath

METRISCH VERTAALD

DOOR

A. H. M. RUYTEN.

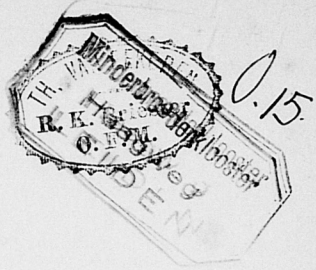

HAARLEM.

Druk en Uitgave van W. KÜPPERS.
1893.

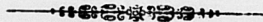
.....
Alle rechten voorbehouden.
.....

I.
II.
III.
IV.
V.
VI.
VII.
VIII.
IX.
X.
XI.
XII.
XIII.
XIV.
Aante

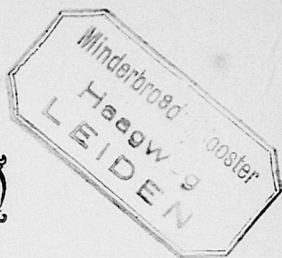
INHOUD.

I. Bij den Roode.	1
II. Eiwind en Randi.	6
III. Bedolven en Begraven	12
IV. Op Runedal	20
V. Goliath	27
VI. Zigeuners	32
VII. Margit	40
VIII. Aanzoek.	46
IX. Over de Bergen	54
X. Op Byglandshof	67
XI. Naar Hitterdal	76
XII. Op eigen grond	85
XIII. Magnus	94
XIV. Vrede	101
Aanteekeningen.	107

Leg, Mag
De ma
Schier in he
En zaten, z
Met veel ge
Heur halfve
Voor 't vol
Daar, in de
Nabij de p
In 't zacht
In eik en
Van jonge
Mijn waare
Toen wij
Wij noem

1. BIJ DEN ROODE.

Zeg, Magnus, weet ge 't nog, dien dag — 't was winter;
De maagre nymfen van de Spree bevroren
Schier in heur vaalgrauw scheemrend ijspaleis,
En zaten, zooals arme juffers plegen,
Met veel gepraats en menig diepen zucht
Heur halfverschoten zomer-staatsiekleëren
Voor 't volgend jaargetij nieuw op te knappen;
Daar, in den winderigen dierentuin
Nabij de poort, de boschnymf, warm gedoken
In 't zachte sneeuwdons, door den wind gewiegd,
In eik en pijnboom sliep, en droomde, droomde
Van jonge, blonde lente en hare liefde —
Mijn waarde Magnus, weet ge 't nog, dien dag
Toen wij bij onzen vriend ten eten waren?
Wij noemden onder ons hem nog den Roode,

Schoon 't lichtend goud, dat eens zijn hoofd omglansde,
 Reeds lang tot bleekwit zilver was gedaald;
 Te rijker was zijn schandre kop geworden
 Aan fijnen geest en heldere gedachten.
 Was de oude heer een wandlend woordenboek,
 Een schalk als Reinaert, zonder list en sluwheid,
 Weekhartig als een kind, en bovendien
 Geen al te grimmig rechter in den krijgsraad;
 De vrouw des huizes was steeds deftig, hoog,
 Vol waardigheid. Voor dezen dag verscheen
 Ze in zware zij van diep-bourgognerood;
 In deze kleeding was ze telkenmale
 Meer dan gewoonlijk feestelijk en hoog.

Die goede twee, ach, lang reeds rusten zij,
 Door u en mij beweend, in 't markisch zand
 Ver van het Weserwoud, hun schoon bij-ons. —
 De dischgenooten? Vier Geheime Raden
 Met vrouw en dochters, een chemie-professor,
 Een smalle, mooie vaandrig, een majoor
 En gij en ik. — 't Was drukkend in de zaal;
 Wij zaten stijf en spraken halverstem:
 Dat deed de diep-bourgogneroode zijde.
 Slechts de chemist, die erg hardhoorig was,

Riep zijner buurvrouw, de bleekblonde Dora,
 Het zachte vorkenramm'len overstemmend,
 De voedingskracht van kalfsvleesch, kaas en kool
 Tot in en met den vijfden decimaal
 Zoo luid en overtuigend toe, dat wij
 Verschrokken, en de hooggestrengde dame
 Niet zeer lieftallig naar den grijskop keek.
 Maar toen zij heimlijk den bediende iets zei —
 Een braven, goeden jongen van het land,
 Uit de kazerne hem ten dienst gesteld —
 En deze, uit misverstand, in plaats van 't zoete,
 Dat was besteld, de keukenlamp haar bracht —
 Magnus, gij weet, het was de keukenlamp,
 De lamp was 't uit de keuken, niet het zoet! —
 En de gestrengde, plotsling donkerrood,
 Rood als de diep-bourgogneroode zijde,
 Den armen zondaar verontwaardigd aanzag,
 De wenkbrauw fronste, en riep: «Maar, Frederik!»
 Toen sprong het tooverkoord, dat ons nog boeide,
 En braken wij in schaatrend lachen uit;
 En Frederik lachte in zijn eenvoud mée;
 En zij, de deftge vrouw, ook lachte luid;
 Maar 't hardste toch lachte onze vriend, de Roode.

Nu waren, dank den wijn, de tongen los;

De woorden glipten vrijer van de lippen.
 En toen, terwijl 't gesprek van dit en dat,
 Van dezen en van genen, enzoovoorts,
 Als vlugge ballen, die men werpt en opvangt,
 Van mond tot mond vloog, toen verteldet gij
 Al weenend, etend, drinkend, weenend,
 Mij uit uw vaderland in 't hooge Noorden
 Het droeve lotsverhaal van Goliath.
 Ik hoorde en zweeg, en meende, toen gij spraakt,
 Den warmen zomergeur van Noorweegs dennen
 Met de ijslucht zijner gletschers te gevoelen.
 Uw kort verhaal ontroerde mij zoo diep,
 Dat ik het langen tijd in 't harte droeg
 Gelijk een kleinood achter veilig slot.

Herhaal ik nu, wat gij mij hebt verhaald,
 Het blijft altoos wat gij mij hebt verhaald
 En zelf doorleefd. — 't Reusachtige der landstreek,
 Met rots en woud en meer en waterval,
 De stille menschen, ernstig, eerlijk, trouw,
 Gelijk aan 't hard graniet van hunne bergen:
 Gij maaldet me alles af in scherpe trekken
 Zooals uw kunstnaarshand in rijke kleuren

Des Scheppers wondren, rots en woud en zee,
Stillevens ook ons toovert op het doek.

Eenieder in zijn vak! En zoo begint
Het droeve lotsverhaal van Goliath.

II. EIWIND EN RANDI.

Diep in een kloof van 't Noorweegsch hooggebergte
Woonde eenzaam, van de wereld verre, een man;
Zijn naam was Eiwind; Randi was zijn vrouw,
En Olaf 't eenig kind, een blonde jongen.
Van genen kant des bergs was hij gekomen,
Eerst gansch alleen, een pakjen aan de hand
En de aks in d'arm. Hoog van gestalte en dor,
Maar breed van vuist, met schouders van graniet,
En duistren blik, stil en schier menschenschuw
Was hij. Zijn trouwe knechtschap bood hij Knoed,
Den rijken boer, aan, die, meer dalwaarts in,
Waar zich de grond tot weide en akker effent,
Een groote, rijkbebouwde hoeve had.
Tevreden knikkend mat de kloeke boer

Met kennersoog den forschen stal en leden
 Des jongen, stoeren mans; en nam hem aan.
 In eene zij-kloof, hooger-op, gaf hij
 De plaats en 't hout hem voor een woning, en
 Meteen een mager stukje gronds tot tuin.
 In vrijen tijd, vóór 't ochtendwerk en 's avonds
 Na d'arbeid was nu Eiwind ijvrig bezig
 Aan zijne hut, diep in de spleet der rots,
 Beveiligd tegen Noord- en Oostenwind
 Door 't overhangend steengevaarte, — een nest
 Zoo vrij en hecht gebouwd als dat des valks,
 Die door de lucht streek en met schrillen schreeuw
 Den stillen kluiz'naar als zijn buurman groette.

En toen de lentelucht door 't berkenloof
 En 't groen der gaarde trilde, toen trok Eiwind
 In zondagskleeding bergwaarts, en zei lachend
 Tot Knoed, die vroeg waarheen: «Ik kom terug.»
 Hij ging, en kwam terug, maar vergezeld van
 Een blank, slank meisje, zijne jonge vrouw.
 Zij was een zonnestraal in 't sombre hutje;
 Bij 't huislijk werk, en waar zij ging of stond
 Zong ze als een lijster, slechts uit zucht tot zingen,
 De aloude liedren van het zangrig Noorden,

Aanvankelijk slechts voor zich, maar kwam de knaap,
 Dan voor hem meê. En toen hij grooter werd,
 Vertelde zij hem de oude, wondre sagen
 Van 't grijs weleer, toen nog de dieren spraken
 En elf en dwerg verkeerden met den mensch;
 En van de Zwarte Vrouw, een sombre heks,
 De schrik des reizenden in 't woest gebergte;
 En van den reus Rosmer, die diep in zee
 Een huis bewoont van schelpen en koralen
 En witgebleekte beenderen van zeelû;
 Ook van boer Schloerk, die het vioolspel leerde
 Van eene Witte-Vrouw voor één yet schaap,
 En sinds dien tijd zoo woedend dag en nacht
 De snaren streek, dat alles om hem heen
 Als razend danste in een onheimlijk meer;
 Ja alles, vrouw en kind, en ros en rund,
 En hond en haan, en tafel, stoel en bank,
 De spijker uit den wand, 't vuur van den haard,
 En kruik en kan en emmer, en op 't laatst
 De zwijnstrog zelfs, hoe plomp en zwaar dan ook.
 Hij vedelde maar door, en zag ze niet
 De kleine geesten, die in valsche vreugde
 Rondom hem waarden, nader drongen, plaagden,
 Tot zijne hoeve leêg en de akker braak lag,
 En Schloerk, de speler zelf, toen zijn viool
 Schrîl krijschend barstte, in 't donkre meer zijn graf zocht...
 De knaap stond als een beeld aan Randi's knie

En zag met starende oogen tot haar op.
 Terwijl zij steeds de wakkre handen repte.

Vier jaren oud placht hij reeds neêr te knielen
 Naast haar voor de avond- en de morgenbede;
 Aandoenlijk was 't, als hij, de stompe handjes
 Aandachtig-vroom gevouwen, ieder woord
 Haar van de lippen keek, en moeite deed
 Om het in kinderklanken na te staamlen,
 Terwijl de vader van terzijde in stilte
 Gods zegen afbad over vrouw en kind.
 Want vroom was Eiwind, innig vroom; zijn werk
 Deed hij met weêrgalooze trouw en vlijt.
 Hij zorgde voor het goed van zijnen boer
 Als voor zich-zelf. Droefgeestig was hij niet;
 En toch, vaak peinzend in zich-zelf gekeerd,
 Scheen 't of een ramp hem dreigde boven 't hoofd;
 En dikwerf, als men onverwacht hem aansprak,
 Schrok hij als uit een droom. Zoo kwam 't gerucht,
 Dat hij, hetzij in dronkenschap of woede,
 In zijn geboorteplaats een daad gepleegd had
 — Men praat zooveel in lange zomerdagen,
 En meer nog 's winters om den rossen haard;
 Men gist en zint; — dat hij iets had gedaan,

Wat wel geen misdaad was, maar hem toch drukte.
 't Mocht zijn. — Hij repte nooit van Randi's of
 Zijn eigen afkomst; vroeg men hem, dan zei
 Hij barsch: «Wij zijn toch goed genoeg voor u!»
 Beleefd was 't antwoord niet, zoo duidelijk echter,
 Dat ieder zich er meê betaald kon achten.

Klein was het hutje en karig ook het loon,
 Dat Eiwind met den dag op Runedal,
 De hoeve van boer Knoed, in vlijt verdiende.
 Want Knoed was gierig; wat hij weggaf, was
 Het bukken nog niet waard om 't op te rapen.
 Als hij den armen knecht het zure loon
 Voor 't kale wambuis, ei of appel nog
 Beknibbelde, dan kneep hij zijne handen
 Nog vaster dan zijn dunne lippen saâm.
 En Eiwind zag zoo heel nauw niet; hij nam
 Wat men hem gaf, en ging verstoord naar huis.
 Maar Randi was verstandig; zag ook zij
 De loonsvermindring met verdriet, zij zweeg
 Om niet den wrevel van haar man te voeden.
 Zij haalde 't mindere in; met spaarzaamheid
 Wist ze alles in heur woning te overleggen;
 Uit menig wilde plant trok zij haar voordeel,

En met het tuintje zelfs, hoe schraal dan ook,
Wist zij door noeste vlijt en kunst te woekeren.
Zoo leefden beiden met hun eenig kind,
Ver van de wereld; hadden armoê ja,
Maar geen gebrek, en waren stil tevreden.

III. BEDOLVEN EN BEGRAVEN.

Wêr was de winter met zijn ijs en stormen,
Zijn nevelige dagen en zijn lange nachten,
Doorschemerd van het noorderlicht, voorbij.
De bleeke zon, die als verdrietig, slaaprig,
Ternauwernood van 't sneeuwbed op den bergkam
Een blik wierp in het eenzaam stille dal,
Om aanstonds weêr in 't kille wolkendons
Te zinken, en te slapen en te droomen, —
Hief nu heur vurig aangezicht en steeg
Ten hemel in steeds hooger, wijder boog,
Het aadlaarsjong gelijk, dat elken dag
Der vleuglen kracht beproeft, en elken dag
Zich dieper baadt in 't blauwe meir der lucht.
De sneeuw smolt op den grauwen Alpenglêtscher,
't Meer golfde, en schuimende door spleet en kloof

Met hort en stoot, van rots tot rots, viel dreunend
 De waterval; en zwellend bruiste de elf.
 De lijster, uit het Zuiden weêrgekeerd,
 Begroette bosch en boom; de pijnboom, 's winters
 Zoo blij in 't groen, zag donker — donkerder
 Naarmate 't groen der berken lichter scheen;
 En van de zee kwam lauwe Westenwind,
 Die met de jonge blaadren stoeide en koosde;
 De sleutelbloem stak 't blonde kopje omhoog
 En ademde, verwonderd maar nog schuchter,
 In 't oor der buurvrouw, de anemoon, die even
 Glimlachend om den rand der rotsspleet gluurde:
 «Ik hoor gezang! Zeg, is de lente in 't land?»

De lente was 't! — In 't tuintje vóór de hut
 Spitte Eiwind rusteloos de zware kluiten
 — Hij had vandaag geen werk op Runedal —;
 En Randi strooide middlerwijl het zaad
 Met vaard'ge hand op 't welbereide teelbed.
 De knaap zat aan de wilgenhaag en sneed
 Zich fluitjes, ieder van een andren toon,
 En floot; en telkens floot hem uit het woud
 De spottende ekster na. — Dan sprong hij op,
 Wierp 't kinderspeeltuig op den grond en zeide:
 «Ik ben nu acht jaar oud! Terwijl gij werkt,

Mag ik niet luieren. Waarom zou 'k niet
 Met geit en lam den berg op kunnen klauteren?
 Het malsche gras springt uit in elke spleet,
 En op de bergweî — » «Wat gij al niet durft!»
 Viel Randi in. «Gij spreekt al van de bergweî?
 Nochtans ga maar en haal u geit en lam;
 Maar niet te ver van hier, en waag u niet
 Op sneeuw, die valschlijk soms een rotsspleet dekt;
 Neem beide uw oogen meê, en wees voorzichtig;
 De beer is op; men zegt van hem, dat hij
 Twaalf man te sterk is en zoo slim als elf:
 Gij zijt een kind nog! — Meester Grauwbeen ook
 Heeft zich onlangs vertoond in 't bovendal;
 Het beste is nog maar, dat gij hier blijft, denk ik; —
 En toch... en toch, neen Ola, gij moet gaan.» —
 Toen stak ze een snede brood hem in de tasch,
 En sprak: «God zij met u, mijn brave jongen!»
 De vader leunde op zijne spâ, en zag
 Met langen, droeven blik den jongen aan;
 Hij wist niet, waarom hij zoo treurig was,
 En sprak in 't eind: «Ola, God zegene u!»

De knaap trok zingend bergopwaarts, en dreef
 De aan zijne hoede toevertrouwde kudde
 Door heidekruid en brem ter Alpenweî,

Waar 't malsche gras uit ieder spleetje sprong.
 Blij scheen de zon, en bij de witte wolken
 Hoog boven het verweerde klipgebergte
 Dreef wieglend, krijschend naar zijn prooi, de gier
 Die gistren pas van zijnen tocht naar 't Zuid
 In 't noordsche vaderland was weêrgekeerd.
 En Olaf vlijde zich op 't gras, en droomde
 Van al de sagen, die de berg omhult:
 Van eene vrouw, die eens te middernacht
 Ten Kerstdienst ging, en ging, en dwaalde, en dwaalde
 Bij het bedrieglijk schemerlicht der maan
 Door woeste kloven, slechts den wolf bekend,
 Tot ze eindlijk meende een vreemd geluid te hooren
 En licht te zien. En naderkomend zag ze
 Een open poort en hooge zuilengang
 Vol menschen, hoofd aan hoofd, die op en neêr
 Als neevlen door den wind bewogen, golfden;
 Maar allen waren vaal en grauw als asch,
 Holoogig, zonder lippen, en gehuld
 In lijkwâ van den schedel tot de voeten.
 Ontzet en huivrend schrok de vrouw terug:
 Bekenden zag ze uit hoeven van de buurt,
 — Bij hunne lijkbaar had ze als kind gezongen —
 En bloedverwanten, lang begraven, die
 Haar nokkend nu en eindloos droevig groetten.
 Toen echter eene door den drom zich drong,
 Met koude knekelarmen haar omvatte

En kermend kreunde: «O Signe, Signelil,
 Mijn petekind, help mij, kom hier. kom meê!»
 Toen rees haar 't haar te berg en stokte 't bloed. —
 Wat verder was geschied, dat zei ze nooit.
 Kerkgangers vonden haar in 't ochtenduur,
 Halfdood, vóór de ingang eener kloof, in 't rotspuin,
 De handen stram, gevouwen als tot bidden.
 Van dien dag af was heur gelaat loodkleurig
 Als dat der dooden, die zij had gezien.
 Zij lachte nooit, sprak nooit een vroolijk woord meer,
 En 't volgend jaar met Kerstmis was ze dood.

Dat was een akelig tooneel! De knaap
 Streek zich door 't haar als om de huivringwekkende
 En sombere gedachten weg te vegen.
 Hij staarde peinzend op en naar den gletscher,
 Die, in het zonnelicht, met honderd kleuren
 Weêrlichtte en gloeide — één reuzige kristal.
 Een ander wondersprookje viel hem in,
 Van 't gulden slot, dat in de wolken staat;
 Den groenen draak, die aan de slotpoort reeds
 Vele eeuwen trouw de wacht houdt, maar nooit slaapt,
 Zelfs nooit de wimpers luikt, zoodat het mos
 Hem lang en grijsgroen uit beide oogen groeide;
 Van 't schoone, blonde koningskind, dat in

De toovermacht der heks steeds weent, totdat
 Een knaap 't verlossen komt. En Olaf zag
 Den lichten gletscher aan voor 't wolkenstoot,
 En voor den knaap, die 't kind onthekst, zich zelf.

Hoor, plotsling! wat een dreunen, bersten, breken!
 Het knarst en kraakt en daverd, alsof honderd
 Lawinen dondrend, bruisend nederstortten,
 En de afgrond woelend zich naar boven werkte;
 Een doffe slag dan, die, van berg tot berg
 Weérkaatst, nog lang weergalmt van kloof tot kloof.
 En stilte, doodsche stilte. Van ontzetting
 Sprong Olaf op, en vloog, door 't vee gevolgd,
 Den steilen berg af, naar zijn hut in 't dal.

Naar 't dal, zijn dal? Maar de elf verspert den weg
 Breed als een meer. Hij loopt het meer om. Hoe?
 Waarheen? Hij weet het niet. Is hij verdwaald?
 Waar straks de rots nog 't hutjen overwelfde,
 Gaapt nu een breede, diepe kloof, omsteigerd
 Van steile reuzenmuren, woest en kaal,
 Die brokklend dreigen in elkaar te storten;
 En in de diepte een baaierd, woest en wild,

Van rotssteen, blokken van graniet in stapels.
 De pijlers, die van het begin der aarde
 Den bergreus torsten, thans geknakt als riet;
 En tusschen alles heide, doornen en een woud
 Van hooge, dichtbemoste pijnen, die
 Hoog op de rotskruin eeuwen lang de stormen
 Trotseerden, thans als nietig struikgewas
 Verpletterd en bedolven onder 't puin
 Met vaarn en korstmos; een gevallen bergreus,
 Een vreeselijke, wilde woestenij.

De knaap stond als versteend. Waar is zijn hut?
 Zijn tuin? Zijn ouders? Droomt hij? Eene rilling
 Vaart hem door 't lijf; onmachtig zinkt hij op
 De kniën en snikt: »Bedolven en begraven!»
 Dan springt hij op, en ijlt, zacht jammerend,
 De handen in vertwijfling boven 't hoofd,
 Het dal in, naar de hoeve. Halverweegs
 Komt reeds de boer met knecht en meid hem tegen,
 En roept ontsteld: «Wat is 't? Waar is uw vader?»
 Doch Olaf schreit: «Bedolven en begraven!»

En allen spoedden naar de plaats des onheils,
 En stonden stom. Knoed zelf werd marmarbleek.

«Barmhartig God! Wat raad? Hier is geen redding!
Bedolven en begraven! Arme Eiwind!....
Kom, Olaf, kom en blijf bij mij.» Hij vatte
De hand des knaaps, en in den rossen baard
Des stuggen landmans viel een dikke traan.

IV. OP RUNEDAL.

Zoo keerden zij terug naar Runedal,
De groote hoeve van den rijken Knoed.
Kari, de vrouw des huizes, sprak geen woord;
Meêwarig zag ze 't bleeke kind aan, dat
Daar barvoets stond en sidderde in zijn wambuis;
Zij bracht hem in 't vertrek en gaf hem te eten;
Hij at niet. Zwijgend zat hij daar en weende.
Dan ging hij buiten, liep de schuur langs, naar
Den heuvel, waar de groote beuk stond, vlijde
Zich tegen d'ouden stam, en keek de zon na,
Die langzaam zonk. Hij had zoo koud; hij kromde
De koude handen om de koude knieën,
Trok kreunende de schouders saam, en at
Het laatste brood, dat hem zijn moeder gaf.
Wat was gebeurd? Had hij zoo zwaar gedroomd?

o Neen! 't was volle, vreeselijke waarheid!—
 Toen dreigde 't arme, kleine hart te breken,
 En op zijn wangen gloeiden bittre tranen.
 En lager zonk de zon, en lager ook
 Het moede, kranke hoofd, totdat hij insliep.
 De maan stond aan den donkerblauwen hemel
 Toen Mettelil, de meid, hem vond en wekte.
 Aan zijne voeten lagen geit en lam;
 Zij waren hem gevolgd. Thuis sprak vrouw Kari
 Hem vriendlijk toe, gaf hem zijn maal, en wees hem
 Zijn legersteê. Hij vouwde vroom de handen,
 Sprak zijn gebed en sliep den slaap der kindren.

Drie dagen later kwam de grijze priester
 Van Hitterdal naar 't schrikoord der verwoesting.
 Hij bad, en zegende de plek, die beiden
 Tot graf en grafzerk tevens was geworden;
 Hij lei de hand op Olaf's hoofd, en sprak
 De kleine schare toe, die hem omringde:
 «Die hier begraven zijn, gaf God een graf,
 Zooals Hij Mozes, zijnen Knecht, een gaf
 In 't stille dal van 't land der Moabieten.
 Ook hen wekt Hij eens op, wanneer Hij allen
 Ten jongsten oordeel wekken zal. — U, Knoed,
 Heeft Hij den wees thans toevertrouwd. Wij weten

Van de afkomst zijner ouders en familie
 Niets hoegenaamd. Zij kwamen in ons dal,
 Vanwaar? weet niemand. Vlijtig, stil en eerzaam
 Verkeerden ze onder ons. — De knaap nochtans
 Komt aan uw deur als eene zwaluw, die
 Uit verren vreemde om steun en schuilplaats smeekt:
 Neen, hem wijst gij niet af, zoomin als gij
 Den balk van uwe deel der zwaluw weigert.» —
 «Hij blijft bij mij,» gaf Knoed geroerd tot antwoord,
 «Zoolang hij eerlijk en rechtschapen blijft.»

En Olaf bleef op Runedal, en sloeg
 De handen flink aan 't werk, want hij was groot
 Voor zijne jaren, groot en krachtig tevens.
 Hoog had hij op met Margit, toen hij zich
 Wat beter thuis gevoelde, en maand op maand
 Zijn smart allengs verzachtte. — Margit was
 Het eenig kind des boers, vijf winters jonger
 Dan Olaf; met blauwe oogen als heur moeder,
 En ernstig stil als zij. Maar als de knaap
 Haar eenen ruiker bracht van wilde bloemen,
 Of haar een scheepje, een huisje, zelfs een deerlijk
 Misvormde pop uit dennenschorse sneed,
 Dan schalde blij haar zilvren kinderlach.

De moeder had heur vreugde aan 't argloos spel,
Maar Knoed zag 't niet dan noode en wreevlig aan.

Tehuis had Olaf reeds de kunst geleerd
— Want Randi kende ze ook — de zware kunst,
Geschrevene en gedrukte schrift te lezen.
Maar Kari zei: «Wij moeten christlijk doen;
Ons zelve en den jongen zijn wij 't schuldig,
Dat hij ter school ga.» Knoed gaf haar geen antwoord.
Dat was zijn doen; hij zeide ja noch neen,
Als hij zijn vrouw wel tegenspreken wilde,
Maar billijk haar niet tegenspreken kon.
Want zij was teergevoelig; één hard woord
Van Knoed kon grievend haar door 't harte vlijmen.
Derhalve zweeg hij, als het hart den mond
Verbood te spreken. Want hij hield van haar,
En zij was hem het dierbaarst naast zijn hoeve.
Gewillig schikte zij zich naar zijn wil,
Wanneer niet, zooals nu, 't geweten haar
Tot handlen dwong. En Olaf ging ter school
In 't dal, niet kort bij huis, maar ook niet ver.
In 't eerst ging hij alleen; doch na een jaar
Twee, drie, ging kleine Margit met hem meê.
Dan droeg hij haar de lei of 't boek; dat hoorde;
Ook soms haar zelf, wanneer de beek uit was

Of ijs en sneeuw het gaan haar lastig maakten.
 Zij was zoo licht voor hem. En als zij dan,
 Wanneer hij soms een sprong moest doen of uitgleed,
 Een lichten gil gaf, bang als meisjes zijn,
 En hem de mollige armpjes om den hals sloeg,
 Terwijl heur weelderige gouden lokken
 De heete wang hem streelden glanzend koel,
 En hij met zeeke hand haar vaster hield, —
 Dan was 't hem vaak als droeg hij zijn geluk,
 Dan was hij blij en wist niet eens waarom.

Ook van de koningsdochter in het gouden slot
 Hoog in de wolken droomde hij nog dikwijls;
 En van den groenen draak, die eeuwen lang reeds
 De wacht houdt vóór de poort; en van den knaap,
 Die 't waagstuk onderneemt. Dan was Margit
 Het blonde koningskind en hij de knaap.
 Maar nauwlijks had de maagd haar redder blij
 Bewonderend gegroet, of 't beeld verdween.
 Dan lag hij weér op de Alp en hoorde plotsling
 't Gekraak, den doffen slag van berg tot berg,
 Die lang van kloof tot kloof weérgalmde,
 En sprong hij, gillend van ontzetting, op.

In stilte weenend zat hij soms in 't bed;

Dan dacht hij aan zijn vader, die steeds bezig
 En altoos ernstig en droefgeestig was;
 En aan zijn moeder, stralend steeds van blijheid;
 Aan al de liedren en de wondersprookjes,
 Die zij als paarden aan elkander reeg,
 Terwijl hij op de haardbank naar haar luisterde,
 En zij het wambuis naaide voor haar Olaf.

Hoe vaak ging hij, alleen, naar 't onheilsoord,
 En zette zich in 't woest-en-wild der rotsen
 Op eenen steen! «Stond hier de hooge berk niet?
 En daar het huis? o Neen! Waar stond het toch?
 Lag hier de tuin niet? Neen! Waar lag hij toch?
 Verwilderd alles, woest dooreen; één warklomp
 Van doorn en netel, slangekop en klis
 Wies welig tusschen, op en over 't rotspuin.
 De tijd der jeugd, zijn levensjeugd, zoo kort
 En toch zoo vol van ijslijkheden, zij
 Scheen dan hem zelven toe als eene sage
 Uit ouden tijd. Aan zijne voeten zwaaide
 De distel 't grauwe hoofd, daar de avondwind
 De najaarskoelte ruw door 't pijnloof joeg.
 Dan dacht hij weër aan 't warm vertrekje, waar
 Zijn moeder bij den haard hem 't wambuis naaide; —
 En droef toog hij ter hoeve — ach, niet naar huis,

Daar kwam hem Kari bij de schuurpoort tegen,
 En sprak: «Welop, Ola! zie eens, ik heb
 Uws vaders aks bij 't veldgerei gevonden.
 Ik ken haar weder aan den breeden rug,
 Aan hare zwaarte, en aan het diepe merk,
 Den stempel L en G in 't harde staal.
 Voor menigeen was ze àl te zwaar; uw vader
 Hanteerde haar alsof het speelgoed was;
 Hij was een sterke man; dat wordt gij ook.» —
 Met beide handen greep de knaap het werktuig;
 Het was hem dierbaar; stijf hield hij 't omklemd;
 Hij wiegde 't teeder, streek en wreef zorgvuldig
 Schier streelend 't minste vlekje roest eraf.
 Dan bleef hij peinzend op de letters staren:
 Een naam! Wiens naam? Die van zijn vader niet.
 Hij schreef zich Eiwind. Maar wiens zoon was Eiwind?
 Wiens dochter, Randi? Ongelukkige Olaf,
 Verlatener, rampzaalger thans dan ooit,
 Een eenzaam zwervling in de wijde wereld!
 Diep treurig ging hij naar zijn slaapvertrek
 En hing zijn kleinood naast zijn legersponde;
 't Was de eenige nalatenschap der ouders.

V. GOLIATH.

De jaren vlogen om; de schooltijd meê;
En Olaf groeide sterk, werd hoog en zwaar,
Zoo hoog en zwaar, dat hij met de achttien jaren
Den grootsten man in 't kerspel over 't hoofd zag
En voor den sterksten man niet onderdeed.
Eerst noemde men hem schertsend Goliath,
Maar toen hij mettendag nog won aan kracht,
Noemde elke knecht en elke meid hem zoo
In vollen ernst. Hij liet het zich gevallen,
Alsof die naam in werkelijkheid zijn naam was;
Want hij was zacht en schuchter als een meisje.
Doch Kari, de boerin, sprak hem altoos
Als Olaf aan, en Margit eveneens.
Had Knoed een goede luim, dan noemde ook hij
Hem met zijn reuzennaam; doch kortweg Olaf,

Wanneer het weder hem niet naar den zin was;
 Als aan het vee iets scheelde; als bij den aankoop
 Van heide en bosch, van beemd en akker
 Of seter, waarop hij eenmaal gesteld was,
 Iets haperde of niet vlotte naar zijn wensch.
 Want al zijn zorg en streven had ten doel:
 Met 't welgetelde en opgeborgen geld,
 In 't dal en op den berg, naar alle zijden
 Het eigendom der hoeve te vergrooten.

Veel eters waren hem dus ongewenscht;
 Doch naar zijn gading was de sterke knecht,
 Die vlug en spelend arbeid deed voor twee.
 Als, 's winters, hij zijns vaders dierbare aks
 In wijde, flinkerende bogen zwaaide,
 Zoodat de reuzenpijnboom dreunend trilde
 Tot in het merg, en krakend nederstortte;
 Wanneer zijn forsche hand met ploeg en kar
 En zeis en koevoet als met speeltuig omging;
 En als de wilde hengst, de schrik der hoeve,
 Waarvoor de boer zelf angst had en ontzag,
 Gehoorzaamde op een woord of wenk van hem, —
 Dan knikte Knoed hem welgevallig toe.
 Dat knikje was zijn gansche lof; want karig
 Was hij met zijne tong als met de beurs.

Inwendig lachte hij, nooit met den mond
 En nooit uit gulle vreugd; de stugge man
 Was wel ontzien, gevreesd, maar niet bemind.
 Doch Olaf was tevreên en werkte graag;
 En als hij 's zomersavonds, schrijlings op
 Den wilden hengst gezeten, van het veld kwam,
 En de oude, klagend zangerige wijzen,
 Die hij van zijne moeder had geleerd,
 Of soms een danswijs, zooals Nils, de speelman,
 Ze vedelde op de hoeven, en ook vaak
 Het nieuwe bruiloftsliedje van Hardanger
 Blies op een berkenblad, dat 't dalwaarts schalde, —
 Dan stond Margit niet zelden aan de haag
 Te luisteren, of sloop naar 't boonenveld,
 Om ongemerkt en heimlijk hem te zien.

Want sinds den tijd, dat zij ter schole gingen
 En hij haar boek en lei, haar zelf ook droeg,
 — 't Herdenken deed haar goed — had menigmaal
 De zwaluw in de lente en in den herfst
 Haar welkoms- en haar afscheidsgroet gekwetterd.
 Zij was thans eene bloeiend schoone maagd,
 Bevallig slank, met volle frissche wangen,
 En oogen als het bergmeer diep en blauw.
 Zij redderde het huis naar eigen dunken

Maar met verstand, als trouwe leerling harer
 Verstand'ge moeder, die nu dagenlang
 In hare kamer bleef. Doch op een morgen,
 Toen men elkander op de hoef vertelde,
 Dat haar een broertje was geboren, toen —
 Toen jubelde zij 't uit en dankte God
 Voor die genade; want zij had zoo vaak
 Getreurd in stilte, dat zij zoo alleen was.

De flinke jongen, dien heur vader naar
 Zijn vader Erik noemde, was haar lust.
 Zij hield hem urenlang, en werd niet moê
 Van roemen op de kuiltjes in zijn wangen,
 Zijn oor zoo klein, zijn neusjen, en vooral
 Zijn groote, droomerige, donkere oogen.

Het was een lust te zien, zooals hij groeide.
 Doch als hij wakker in zijn wiegje lag
 En onverschillig naar de zoldring tuurde,
 Terwijl zij uit haar overvloed van liefde
 Hem koosde en vleide met de zoetste namen,
 Dan deed ze wel eens boos en riep verdrietig:
 «o Moeder, hij is dom!» Doch moeder zweeg ...
 De norsche boer, hoewel geen kindervriend,

Kwam dikwijls met den kleine spelen, wel
Hardhandig, maar op zijn manier toch teeder;
Was 't niet zijn erfgenaam? — Doch eenmaal liet
Hij plotsling af, sprong op en riep ontsteld:
«Hij hoort niet!» En de moeder zuchtte zachtkens:
«Ik weet het lang reeds; hij is doof en stom!»
Toen voer den ruwen man een krampig siddren
Door 't lijf; hij wankelde, viel op een stoel,
Sloeg zich de grove handen voor 't gezicht,
En stormde weg. — Doch zij, ach de arme moeder,
De bleeke vrouw, zij weende, weende in stilte,
En door heur vingren persten zich heur tranen
En drupten op het ongelukkig kind,
Dat rustig op haar knieën lag te sluimeren.

VI. ZIGEUNERS.

Was Juni; wie op Runedal de handen
Maar reppen kon, was volop in de weer:
Het hooi van beemd en alpenwei moest binnen.
En Knoed was er de man niet naar, om onder
Den voet der knechts het gras te laten groeien.

Na d'arbeid van den heeten dag genoot
Het werkvolk rust in suizende avondkoelte,
Toen uit de verte, als uit den grond, dan nader
En nader steeds verwarde stemmen klonken
Met hondgeblaf en zweepslag en geschreeuw.
Voorop een zwerm van kindren, vuil, halfnaakt
Maar flink, en zwart van oogen als de holders,

Die in de spleten van 't gebergte huizen.
 Dan volgde een wagen; nog een; eindelijk mannen
 En vrouwen, oud en jong, in bonte kleeding,
 Barvoets, met veel lawaai en veel beweging:
 Zigeuners waren het, die 't land afstroopen,
 In ieder dal, op elke hoof gehaat,
 Gevreesd, berucht als dieven, onbeschaamd,
 Brutaal en driest; en euvelmoedig eischend,
 Zoodra ze in aantal zich de sterksten voelden,
 Maar walglijk kruipend ook en laf, wanneer
 Hun driestheid op een forschen weerstand stuitte.

Vraatzuchtig als de kraaien op een zaadveld,
 Zoo stortte zich het hongerig gebroed
 Met woesten lach en schreeuw op huis en erf.
 De maagre paarden werden afgespannen,
 En uit den wagen kroop een tanig, oud,
 Verschrompeld, leelijk wijf, de bestemoêr,
 Gebiedster en beheerscheres der bende.
 Deemoedig boog de vuile sloerie, toen
 De boer haar stug en ernstig tegen kwam,
 En vroeg om spijs en drank voor hare kindren,
 De naakte, moede, havelooze zwervers.
 «Doch niet voor niets! Wij bieden onzerzijds
 De aloude wijsheid u van onzen stam,

Zooals wij haar van schrandre vrouwen erfden:
 Geheime macht, om met een wonderspreuk
 De wind- en wolkengeesten te bezweren
 Tot goed en kwaad, het weér, den aardgeest en
 't Kaboutervolk aan uwen dienst te binden.»—
 De mannen prezen hun geneeskunst aan
 Voor mensch en vee, hun kunst als vedelaar,
 Als kaartenspeler, smid en ketellapper.
 De vrouwen knikten tegen de boerin
 Met fijnen lach, en grepen naar de hand
 Der blanke dochter; Margit trok haar snel
 Terug en vluchtte in huis. 'e boer werd boos
 En zou 't gespuis de poort gewezen hebben,
 Had hij het niet geschuwd, dat in de buurt
 Men hem als te arm en gierig zou bespotten.
 Barsch keerde hij zich om, en zei tot Kari:
 «Vervloekt gespuis, een landplaag als de lemming,
 Die uit verrotte wolken nedervalt!
 Geef gij hun meel en melk en visch en olie;
 Dan zal ik zien, dat ze er wat vleesch bij krijgen.»
 Al knorrend ging hij naar den stal, en dreef
 Een schaap naar buiten. De zigeuners lachten
 En dankten hem met gillend vreugdgeschreeuw.

Dan sprak hij tot de knechten: «Gaat naar binnen

En grendelt poort en deur! Gij, Goliath,
 Blijft hier, en waakt gedurende den nacht!
 En pas wel op, Ola! hou de oogen open,
 Want honderd handen zijn gereed tot stelen;
 Zij eischen meer. Het schaap was oud en krank,
 Maar veel te goed nog voor zulke onheilsgasten.»

Weldra brandde aan den ingang van het woud
 Een lustig vuur. Het zwarte volkje zette
 Met ijver zich aan 't koken en aan 't braden
 Tot in den nacht. Om 't flakkrend houtvuur liggend
 Gebruikten zij hun maal. Een wonder schouwspel,
 Die bruine bende met die sarrende gezichten
 Bij 't wisslend spel van vonken en van vlammen
 Als gloeiend. — Menig oog keek loerend, valsch,
 Onafgewend den jongen blonden reus na,
 Die schijnbaar argeloos, maar onvermoeid,
 De handen op den rug, en op den hiel
 Gevolgd door zijnen trouwen, waakschen hond —
 Een Fin was 't, als een beer zoo ruig,
 Maar zonder staart, een moedig dier, dat hij
 In 't woud gevonden had — om hem bleef wandlen,
 Tot het gesprek van lieverlede stokte,
 Verflauwde, en met het vuur ook langzaam stierf.
 De mannen vlijden zich op mos en gras,

En de oude vond haar bedstede in den wagen,
 En vrouw en kind in 't warme stroo der schuur.
 Maar Olaf hield de wacht — hij stond er voor --
 Tot schemerend de morgen grauwdde, en Knoed
 Hem korte rust na 't trouwe waken gunde. —
 Nauw was de zon op, of de boer beval:
 «Gij, Olaf, gaat met Margit en met de andren
 Naar 't hooi. Want gistren was de moervos bezig
 Aan 't berkengroen, en dat voerspelt ons regen.
 Maakt voort dus! Aan het werk! Pakt aan: heisa!
 Gelijk de valk de musch pakt! Sukkelt niet
 Als de uil, die langzaam sluipt van boom tot boom.
 Nu flink vooruit! Den tweeden stalknecht Rasmus
 Hoû 'k hier bij mij; hij 's ferm en bij-de-hand.
 Ik stuur hem, Olaf, als 'k u noodig heb;
 Gij zijt toch na; geef acht wanneer men roept!»

Het vreemde volk kwam middlerwijl te voorschijn
 En stookte 't vuur op; en begon opnieuw
 Met macht en kracht te koken en te braden.
 Toen kwamen kaart en teerling; en, nadat
 Zij der boerin met vloeken en verwensching
 Een kruik jenever hadden afgeperst,
 Een woeste zwelgpartij. Nu, niets ontziende
 Bestormden zij het huis, en eischten drank,

Meer drank. — Hoor, plotseling! een schreeuw om hulp!
 De stalknecht Rasmus was 't, die riep: «Den hengst,
 o Heer, zij stelen onzen hengst!» — Met voet
 En vuist sloeg Knoed wat om hem stond ter zijde,
 En zag met schrik hoe 't zwarte boevenrot
 Zijn edel ros voor hunnen wagen spande.
 Hij wierp zich tusschen hen en greep naar 't dier,
 Maar 't razende kanalje greep naar hem,
 En trok en sleurde en sloeg met twintig handen
 Tot hij bebloed en machtloos nederzonk.
 Reeds juichten ze in hun pret, toen eensklaps, als
 Een bliksem uit de lucht, de reus in het gewoel
 Sprong en met zijn ontzaggenlijke vuist
 De dronken kerels uit elkander smakte,
 Den eenen met den andren nedersloeg,
 Ze als bundels stroo naar alle kanten wierp,
 Dat ze als geslagen honden, huilend, jankend
 En knarsend uit elkander stoven, en
 Met vloek en wraak bedreigend verder trokken.
 Trotsch op de zege bracht de brave Rasmus
 Den hengst, het fiere dier, wêer naar den stal,
 En wiesch het heete bloed zich van het voorhoofd.
 Door Margit en zijn bleeke, zwakke vrouw
 Gesteund, werd de gewonde boer in huis
 Geleid. Met zachte stem sprak zij hem troostend,
 Opbeurend, teeder toe als in den tijd
 Toen zij nog bruid was, streelde hem de kin

En streek hem 't haar weg van de koude slapen.
 Hij zag haar dankbaar aan: «Mijn lieve Kari,
 't Is over!» En toen sprong hij op, en riep:
 «Waar is het kind? Om Godswil, zegt! gaat zien!
 Waar is het kind?» — Maar niemand wist het; na
 Het helsch rumoer had niemand het gezien.
 «Op!» riep de moeder, » op! hen na! haalt ze in,
 De roovers van mijn arm, onnoozel kind!»
 De reus vloog op en weg, greep de aks en klom
 Den berg op langs het steile rotspad, dat
 Langs kortren weg ter heirbaan voerde, die
 't Gespuis moest volgen. Daar verborg hij zich
 In 't diep neerhangend groen van eenen den,
 En wachtte rustig op de komst der bende.
 Zij naderde; met één sprong stond hij vóór haar
 En riep: «Het kind hier, schurken, hier het kind!
 Wat! talmt gij nog? Bij God, ik sla u allen
 De hersens in!» Met zwaaide hij zijn aks.
 Verschrikt week alles uit; en de oude kreesch:
 «Hier is de schreeuwerd! Daar! hij 's idioot!
 Hij 's niets voor ons. Ga, scheer u weg! Vervloekt,
 Vervloekt zij huis en erf, vervloekt voor eeuwig
 Gij en de hoeve!» De oude grijnsde en spooog
 Twee-, driemaal; en toen wierp zij uit den wagen
 Den knecht het schreiend kind toe. Hij ving 't op,
 En met den kleine in d' arm, die onbeschroomd
 Zich vlijde aan zijne borst en niet meer weende,

Beklom hij 't steile rotspad weder. Halverweegs
Kwam Margit bleek van schrik en buiten adem
Hem te gemoet. Toen zij de twee ontwaarde,
Den reus en 't kleine wicht in zijnen arm,
Sloeg zij de handen saam als om te danken
En riep schier buiten zich: «o Olaf, lieve,
Lieve Olaf!» hield dan plotsling in en kleurde,
En brak in tranen uit. Zij nam den knaap
En ging voorop. En Olaf zeide: «Margit,
Ik weet niet hoe het komt, maar 't is zoo, Margit,
Voor u en uwe dierbren gaf ik gaarne
Geheel mijn bloed als water, u ter liefde.»

VII. MARGIT.

De rijke Knoed van Runedjal — zoo noemde
Men hem in heel de streek — werd altoos rijker,
En gier'ger naargelang hij rijker werd.
Een speelman, dien hij eensdaags ruw en barsch
Tot spijt van 't gansche huis de deur uitjoeg,
Bleef op den drempel staan en riep hem toe:
«Gij, rijke Knoed, verwaande Knoed, gij zijt
Zoo onverzadelijk als koning Frodi —
De sage is u als ieder kind bekend —
Die door reuzinnen zich geluk en goud
Naar wensch liet malen — en toch nooit genoeg had...
Hoe ook de moede vrouwen rust behoefden,
Zij moesten malen, malen dag en nacht
Tot ze in heur gramschap nood en dood hem maalden.
En nood en dood krijgt ge ook eens, rijke Knoed,

Uw geldzucht, trots en gierigheid ten loon.
 O arme Knoed van Runedal, hoor me aan
 En denk eens mijner: ik ben Nils, de speelman!»—

De boer — hij lachte. O! zeker mocht hij lachen!
 Op zijnen akker golfde de oogst in rijpheid
 En overvloed; op zijne weiden baadde
 Het ronde vee zich in het lange gras,
 En jaarlijks kwamen mannen van den zeekant
 Om de oude reuzenstammen zijner bosschen
 Voor blinkend goud en zilver in te ruilen.
 Aloude kostbaarheden: bekers, drinkhoorns,
 Armringen, zeldzame echte byzantijnen,
 Eens door den viking Thorkil, dien hij trotsch
 Zijn stamvaêr noemde, van een koenen rooftocht
 Uit 't weelderige Zuiden meêgebracht,
 Thans nutloos goed, bewaarde hij, alleen
 Om 't hebben, in zijn zwaarbeslagen kisten.

Toch was 't geen zonneschijn op Runedal.
 Niet zelden zat de boer gansche uren op
 Den heide-heuvel bij de hoeve, en mat
 Zijn eigendom met vreugdeloozen blik.

De deerniswaarde toestand van zijn Erik
 Was hem een bron van altijd borrlend leed.
 Hij had gewerkt, gespaard: voor Erik niet!
 Wie zal hem beërven? Zijne dochter, Margit?
 Wie zal zijn schoonzoon worden? Waar hem zoeken?
 Hij weet het niet. Toen Ivar Thorsen kwam
 Van Foeroefjeld, een kloek, welhebbend man,
 En voor zijn Rolf vroeg, zeide Margit neen.
 En Elling Ellingson, in gansch de streek
 Bekend als 't rijkste aan weiden en aan bosschen,
 Toen hij zijn Björn, met woorden glad als kiezel
 In 't water, aanprees, zeide Margit neen.
 Een derde kwam, smal als een klokkekoord,
 Bent Andersson van Oellenswang, een heertje
 En ijdlle fat; het meisje zeide neen.
 De vierde, Frik van Hedeby, was dom
 Met 't bleek, gezwollen kabeljauwsgezicht,
 Maar moeders trots en rijker dan de koning
 Van 't kleine volk, dat in de bergen woont:
 Knoed knikte ja, doch Margit zeide neen.

Waarom? Hij wist het niet. Zij zong in huis
 Niet meer als vroeger. Vlijtig deed ze als vroeger
 Haar werk in huis en zat aan 't bed der moeder,
 Die ziek lag nu reeds in het tweede jaar:

Sinds Eriks komst had zij geen vreugde meer.
 En Margit las haar daaglijks uit de Schrift,
 En nam haar heete hand, die daaglijks slonk,
 En lispte, fluistrend in den stillen nacht,
 Haar zachte woorden toe, als slechts een dochter
 Uit 't diepst, verborgenst hoekje van heur hart
 Aan 't teeder moederharte toevertrouwt.
 Dan zwegen beiden lang, zeer lang; en dan
 Een druk der hand, en: «lieve, lieve Margit,
 't Is al vergeefs, al schudt ge ook aan de rots;
 Zij geeft toch nimmer toe.» — En beiden weenden. —
 Vrouw Kari droeg een kommer meer in 't hart.

Tweemaal per dag kwam ook de boer eens zien;
 Op zijne kousen trad hij in de ziekenkamer
 En sprak als in de kerk met halver stem.
 En als hij zich dan zuchtend naast haar zette,
 De muts op zijne knie, en zorgelijk
 Haar in de groote, heldere oogen staarde
 En vriendlijk sprak: «Mijn Kari, lieve vrouw!»
 Dan zweefde wel een woord op hare lippen,
 Een goed woord ook, — maar 't bleef onuitgesproken.
 Zij was halfbang voor hem. Zijn stoere nek,
 Zijn donkre, borstelige wenkbrauw, die
 Van 't voorhoofd als van eenen steilen bergwand

Met diepe schaduw nederhing, herinnerde
Haar steeds aan de onbeweegebre rots. — Zij zweeg. —

Ook Olaf kwam met Erik aan de hand,
Die elken dag zich meer aan Olaf hechtte,
Wijl niemand zooals hij de taal der teekens
Of ook den zin van schrille klanken vatte.
De kranke knikte zwijgend tegen Olaf
En reikte hem de hand. Den kleine zette
Zij vóór zich op het bed, en streek hem zacht
De krooze lokken van het hooge voorhoofd,
En lachte teêr — terwijl hare oogen traanden.
Dan greep de reus het jongskén haastig op
En ijelde weg; hem ook schoot 't harte vol.

Op Runedal was het zoo stil, zóó stil
Dat elkeen opzag als de lijster in
Den top des dens zijn vroolijk liedje kweelde.
En stiller nog werd 't op een lentedag,
Toen Margit weende bij de zerk der doode,
En Knoed, met Erik op den arm, verslagen,
Sinds gistren plotsling oud en grijs geworden,
Gebukt, met grauwe en ingevallen wangen,

En de oogen dof en droog op 't lijkkleed staarde.
De reus bekeef den jongen in den stal,
Dat hij te luid met zijne paarden praatte.
Dan ging hij weêr, de schuur om, naar den heuvel;
En aan den voet des ouden beuks gezeten
Dacht hij met weemoed aan den droeven dag,
Toen hij op deze plek het plotsling sterven,
Den dood beweende zijner eerste moeder.

VIII. AANZOEK.

Was herfst, en de oogst in schuur, dank aan de vlijt
En de onvermoeide werkkraft van den reus.
Sinds Kari's dood zat Knoed meest als verlamd,
Verdrietig, knorrig, in den grooten leunstoel
Dichtbij den haard te droomen en te knikken,
En liet zijn huis en erf den wakkren Olaf
En Margit, zijne kloeke dochter, over.

Eens op een avond kwam zij uit den tuin
Voorbij de schuurpoort. Op de bank zat Olaf,
Alleen, de handen op de kniën, te mijmeren;
Hij staarde naar den grond. «Gij zult wel moê zijn?»
Sprak zij hem aan: «uw dagwerk was niet licht.»
«Ik ben niet moede, Margit, 'k ben nooit moê;

Ik arbeid graag voor 't huis, voor u en Erik.»
 «Daarvoor weet u mijn vader weinig dank.»
 «Gij des te meer; en Erik is een kind.»
 «Gij, Ola, denkt aan ons, nooit aan u zelf.»
 «Wat 'k doe, ben ik u schuldig, lieve Margit!»
 «Gij noemt mij ,lieve Margit'; meent gij dat?»
 «Gij zelf hebt mij ,lieve Olaf' eens genoemd.»
 «Dat kwam ik weet niet hoe; toen schaamde ik mij,
 't Gezegd te hebben; nu ben ik er blij om,
 Dat ik u in dien tijd ,lieve Olaf' noemde.
 Het kon gansch anders zijn met u en mij;
 Mijn moeder had het anders ook gewenscht.»
 «Ik ben maar knecht, een arme knecht; gij zijt
 't Alom gezochte kind van rijken Knoed.»
 «Maar ieder aanzoek heb ik afgeslagen.»
 «Eén aanzoek echter slaat uw vader af.»
 «Gij hebt mij eens, toen wij nog samen speelden,
 Een wonder, mooi vertelseltje verhaald
 Van 't gouden slot, dat in de wolken staat,
 En van een koningskind, dat uit de macht
 Der tooverheks door eenen knaap verlost werd.»
 «Gij zijt mij meer waard, lieve Margit, dan
 Een koningskind met zeven gouden sloten!»

En toen hij rechtop voor haar stond, haar hand
 Greep en omklemde, en op haar nederzag

Met zijne diepe, trouwe, zachtblauwe oogen,
 Toen steeg het warme bloed haar naar de wangen
 En was zij dubbel blij, dat zij het woord
 «Lieve Olaf» 't eerst tot hem gesproken had.
 Het kwam haar voor, alsof een kostbaar kleinood,
 Voor haar bestemd, haar was ten deel gevallen,
 Maar dat, als een verborgen schat bewaakt,
 Haar door een vreemde macht nog werd onthouden.
 Zij vond zich rijk en arm, gezond en krank,
 In het vooruitzicht blij en moedloos tevens, —
 En 't harte zwaar, trad ze aarzelend naar binnen. —

De boer was met Margit des Zondags vroeg
 Naar Hitterdal ten kerspeldienst gereden;
 En middlerwijl ging Goliath met Rasmus
 Den naasten weg door drasland en moraine:
 Een moeilijke weg, — toch stond hem heden
 Een nog veel moeilijker af te leggen.

Des middags zat boer Knoed in zijnen stoel
 Bij 't vuur te knikkebollen en te droomen,
 Toen Olaf binnentrad. «Wat is er Olaf?»
 «Ik meende, heer, met u te moeten spreken

Aangaande een zaak — » « En welke zaak dan, Olaf? »
 « Aangaande een zaak, die u zoowel als mij
 En Margit — » « Margit? Wat is er met Margit? »
 « Ik wilde u vragen, heer, om hare hand! »
 « Wat? Margit, uwe vrouw? Gij hebt in 't woud
 Vast bilzenkruid gegeten, dat gij zoo
 Onzinnig praat! » Met strakken blik zag zwijgend
 De reus den boer aan. Deze lachte hoonend
 En met verkropte woede, en voer toen uit:
 « Gij zijt zoo driest als dom; een fraaie schoonzoon
 Voor Knoed van Rumedal, den rijken Knoed! . . .
 Wie zijt gij, Olaf Eiwindson? En wat?
 Toevallig kreeg ik u als gij uw hond.
 Wanneer een rendier-lap uit 't hooge Noorden,
 Die zeewaarts afdaalt met zijn tent en kudde.
 Om mijne dochter Margit aanzoek deed,
 Wist hij ons meer van zijnen stam en afkomst,
 Van zijn geslacht en voorzaat te berichten
 Dan gij van u, ellendig niets van gisteren!
 Waar ligt uw hoeve? Waar woont uw familie?
 Wellicht op Nergensheim bij Hongerloo
 In 't Honderd bij het groote nevelmeer! —
 Wat hebt ge dan, tenzij uw berenklauw
 En uwen hond, dien ik moet onderhouden? —
 Wie weet, waarom uw vader was gevluht,
 Waarom hij nimmer sprak van zijn tehuis? — —
 Zwijg! 'k zeg niets kwaads van hem; hij was mij trouw;

Hij werkte in dagloon, best; gij werkt als knecht. —
 Ik vond u in de haag en nam u op
 Als iemand, die een slang opnam en koesterde
 Tot zij hem beet. Ik zag voor goedheid aan
 Wat dwaasheid was. Toen ik aan deze hand
 Den kleinen Olaf, die zoo bitter schreide,
 Met mij naar huis nam, kon ik niet vermoeden,
 Dat uit dien knaap een Goliath zou groeien,
 Zoo plomp brutaal, dat hij me op d'ouden dag
 In 't eigen huis den voet zou willen lichten.» —

«Wilt gij volstrekt een vrouw, zoo ga en zorg,
 Dat ge een der zeven zusters bemachtigt —
 Gij zijt toch groot genoeg! — die, naar men zegt,
 Bij Drontheim of wat verderop naar 't Noorden
 De voeten baden in de koude zee
 En grijze wolken om de schouders slaan.
 Zij zijn wel grof van leest en stijf en steenhard,
 De jongste ook wel wat oud maar kerngezond,
 Recht iets voor u: — een elvenkind zijt ge ook niet!
 Spreek eens met Nils den speelman; hij verstaat
 De kunst van koppelen, en kent die juffers.» —

Hij spooog, en lachte om zijne geestigheid.

«Zijt gij wel nuchter, zeg? Of niet? En Margit? —
 En Margit? — Spreek dan, mensch!» — Met forschen ruk

Was de oude uit zijnen leunstoel opgesprongen;
 Hij wierp de roode muts op tafel, hield
 Naar lucht, en steende en knerste, en blies en siste
 Van woede en angst; 't was hem als beefde en schudde
 Het huis, en stortte nok en gevel in.
 Met beide handen greep hij naar zijn hoofd,
 En werd zoo bleek als kalk. — «En Margit? spreek!»
 «Ik weet niet wat gij wilt. Zij denkt als ik,
 En onze wensch was ook die harer moeder.»
 Toen brulde Knoed als een getergde stier:
 «Weg uit mijn huis! Er uit op staanden voet!
 Verstaat ge, er uit! — en niet als schurk toch, hoop ik.»

Gebogen staarde hij op Goliath
 Als wilde hij hem met zijn staalgrauwe oogen,
 Die scherp als messen uit hun kassen flitsten,
 De borst doorboren, en in zijnen angst
 En woede iets vreeslijks, dat er lag verborgen,
 Te voorschijn halen. — «Olaf, zeg, gij weet, hoe los
 Mijn zakmes in de scheede zit! — Ga heen,
 Ga heen terstond, — ik hoop maar, niet te laat». —

In 't eerste zag de reus verwonderd op;
 Toen werd hij rood als vuur tot onder 't haar,
 Deed dan een stap vooruit, en sprak gelaten:
 «Ik was een wees, ja, hulpeloos en arm;

'k Kwam vreemd bij u, gelijk mijn hond bij mij;
 Gij naamt me in huis, voorzaagt mij liefderijk
 Van kleederen en brood, en liet mij leeren.
 Zie, voor dat alles ben 'k u dankbaar, u
 En eene, die mij lief was. Zij is dood;
 God loone 't haar daarboven in zijn Hemel!
 'k Heb u gediend — gij waart geen goede meester —
 Uit plicht en dankbaarheid, in trouw en eere,
 Met al mijn kracht, sinds God mij krachten gaf.
 Dat wilde ik blijven doen; gij wilt het niet.
 Niet om uw hoeve, om Margit deed ik aanzoek
 In eer en deugd; gij wijst mij bitter af
 Met hoon en spot en grievende verwijten;
 Dat is niet goed van u, gij trotsche Knoed;
 Een simpel neen was mij genoeg geweest.
 Nu jaagt ge mij van hier: ik ga terstond,
 Maar eerzaam als ik kwam en niet als schurk!
 Knoed Erikson, 'k ga niet als schurk vanhier!»

Met ging hij naar de deur. Maar de oude riep:
 «Ik heb u brood en kleding, maar sinds jaar
 En dag geen loon gegeven; hier is geld!»
 En rammelend wierp hij een beurs op tafel.
 «En nu, hoor toe! Dit is mijn laatste woord:
 Zet nooit na dezen dag zoolang gij leeft
 Een voet meer in mijn huis of eigendom,

In woud of veld, op seter, beemd of weide!
 Hier ben ik meester en verbied ik u
 Wat ik niet dulden wil, voor nu en immer.
 Al kwaamt ge weder met een karvol gouds,
 Al kwaamt ge weêr als prins: ik joeg u weg.
 Dat is mijn laatste woord: ik blijf er bij!» —

En de andere: «Gij raast als een bezetene.
 Ik ga, Knoed, ver, heel ver van u, zoo ver als
 De valk vliegt op den langsten zomerdag.
 Ik ga al, Knoed, en keer hier nimmer weder!
 'k Begeer uw geld niet; houd het voor u zelt;
 't Ligt nader u aan 't hart dan 't eigen kind.
 Wat u behoort, zou me in de vingers branden!
 Wees blijde, rijke Knoed; ik neem niets meê,
 Zelts niet het eindje van de koord der zweep
 Of den gekromden spijker zonder waarde,
 Dien gij, hoe gierig ook, op de aarde werpt,
 Als gij opnieuw de paarden laat beslaan.
 Niets neem ik meê dan wat 'k heb meêgebracht:
 Een stukje brood, een schamel pakje kleêren
 En de aks van mijnen vader. Nu, vaarwel!
 Knoed Erikson, ik ben uw knecht niet meer!»
 De reus nam wat het zijne was, en ging.

IX. OVER DE BERGEN.

Dicht bij de hoeve, naast den weg, waar esch
En hagedoorn de waterbron omhuifden,
Zat Margit, droef gebukt; zij wachtte op hem,
Die zonder dak nu was. En toen hij aankwam
Met vluggen stap, trad zij hem spraakloos tegen
En reikte hem de hand. Zij weende niet,
Maar pijnlijk was de trek om oog en lippen.
Zoo stonden zij met neêrgeslagen blikken,
Het jonge hart zoo vol van bitter wee,
Op 't punt van scheiden zonder troost noch hope
Op weêrzien en geluk in deze wereld.

De reus sprak 't eerst: «Uw vader heeft de macht
En ook het recht, te doen wat hij gedaan heeft

Zijn wil is 't, dat wij scheiden en voor immer ;
 Margit, voor immer, ja! — Nu laat mij gaan.
 Ik denk aan u! Gelijk de Groote Beer
 Nooit afwijkt van zijn kringloop om de poolster,
 Zoo blijft mijn geest en hart ook steeds bij u!» —

Diep zuchtend zag het meisje tot hem op ;
 Zij was zoo wit als sneeuw en lispte droef:
 «Het valt wel hard — en toch, nu moet gij gaan ;
 Ik denk aan u!» — «Denk wèl na, lieve Margit,
 Denk wèl na, wat ge zegt en doet. Vernietig
 Een beetre toekomst niet om mijnentwille ;
 Beloot mij niets! Gij zijt de vrije dochter
 Van Knoed van Runedal, en blijft het, Margit.»
 De reus ontroerde, in *zijn* oog sprong een traan ;
 Haar brak het harte, maar zij weende niet:
 «Olaf, ik denk aan u, zoolang mijn oog
 Een ster daarboven ziet. Vaarwel, vaarwel!»

Een laatste handdruk, en de banneling
 Schreed haastig over 't wijde stoppelveld,
 Zoo vaak getuige van zijn trouw en kracht,
 Thans kleurloos, leêg en eenzaam als zijn leven,

Naar het gebergt'. Zij keek hem na, totdat
 Haar oog betrok. Toen hij in 't woud verdween,
 Ging zij het dal in naar de wildernis,
 Waar Eiwinds hut eens stond. Daar zat ze lang
 Op 't koude rotsblok tusschen doorn en netel,
 En weende bitter. Hare lippen beefden
 Als hielden zij een nood- en hulpkreet in
 Tot haar, die geene smart meer kende en sliep
 Daarginds in 't koude graf te Hitterdal. --
 Reeds grauwde de avond, toen zij huiswaarts keerde.
 Koud blies de wind de rotskloof in, en dreef
 Loodgrijze wolken gierend vóór zich uit.
 Zij dacht aan hem, die zonder dak en eenzaam
 Als een verstootne in 't woest gebergte zwierf.

En middlerwijl ging Olaf zijnen weg
 Met vluggen tred. In 't hooge dennenbosch
 Vernam hij achter zich een heesch gekerm.
 't Was Erik, die hem groette, schreiend hem
 Bij 't wambuis vatte, en hem met smartlijk roerende
 Gebaren smeekte om toch terug te keeren.
 De reus liefkoosde hem de heete wang,
 Bracht aan de hand hem tot de bron terug,
 En wist met oog en hand hem te beduiden,
 Dat hij naar huis moest gaan. En schreiend ging hij.

Maar niet zoo makk'lijk viel 't, een andren vriend
 Terug te houden: zijnen trouwen hond,
 Die vlelend om hem kroop, en, weggewezen,
 Eerst liggen ging, dan stond en nadersloop
 En weder stond, met smeekend oog en stom
 Zijn meester aanziend, tot een vingerknippen
 Hem riep, en hij met uitgelaten sprongen
 En vroolijk blaffend vóór hem henen danste.
 Een schamel paar: de beedlaar en zijn hond!

Waar reuzendennen tusschen heide en woud
 Het erf van Runedal en Foeroefjeld
 Afbakenden, stond tusschen doornestruiken
 Een bautasteen, verweerd, bemost en brokkkend,
 Met raadselacht'ge, halfvergane runen,
 En hellend als van ouderdom en moêheid.
 Wist hij van trotsche heerschers te verhalen?
 Van Olaf Tryggwason, van Sigurd Ring?
 Van Gaffelbaard? Van rooden Rolf, den viking,
 Die wild en woest op alle zeeën schuimde,
 En hier begraven werd, maar elken nacht,
 Naar men elkander om den haard vertelde,
 Steeds rustloos rondwaart om zijn schat te zoeken?

Daar wierp de reus in 't vochte gras zich neêr,

En overwoog zijn deerniswaardig lot,
 Den loop der jaren, de ijdelheid der wereld,
 De blinde jacht naar goud, genot en macht,
 Naar akkervelden, woud en weidegronden,
 Toch waardloos trunt, een waterbel gelijk,
 Die slechts een poosjen op en neder wiegelt,
 En glanst en weêrglanst, en tot niets versparkelt.
 «Gelijk na valschen honger etenszatheid,
 Zoo volgt na gierigheid als wraak de walging.
 Ik zoek slechts brood voor zweet en rust voor arbeid.
 Ik ben geen Nils de speelman, die al lachend
 In ijdel nietsdoen door de wereld trekt.» —

Met bitterheid dacht hij aan Knoed, en aan
 Den spot, den hoon, den vuigen argwaan, dien
 Hij liefd'loos krenkend op zijn vader wierp.
 En toen hij merkte, dat zijn linkervoet
 Aan gene zij der grens op Knoeds gebied lag,
 Trok hij hem schielijk, of een gift'ge slang
 Hem beet, terug. Hij nam zijn aks en hieuw
 Een spaander uit den dennestam ten teeken
 Van vijandschappe tusschen hem en Knoed.
 Toen sneed hij zich op vreemden grond een staf,
 En stapte voort, door heidekruid en brem,
 Vlug, zonder om te zien, den steilen berg op.

IJskoude regen spatte 'em in 't gelaat,
 En avond was 't, toen hij den grooten seter
 Van Foeroefjeld betrad, nu kaal en eenzaam,
 Nu zonder hoorngeschal en belgeklingel.
 Druipnat trad hij in de open hut, vond mos
 En hooi, en was al blij met zijne schuilplaats.
 Hij deelde brood en leger met zijn hond,
 En dacht aan 't haverbrood, dat hem zijn moeder
 Eens in de tasch stak, hare laatste gawe: —
 Van Runedal at hij de laatste nu.
 Toen sliep hij in, den hond aan zijne voeten,
 En zeide in zijnen droom nog eens vaarwel
 Aan Margit, die zoo bleek daar bij den put stond
 En zachtjes tot hem sprak: «Nu moet gij gaan!»

Toen 't morgenrood in 't vlammend Oosten gloeide
 En purpren wolken met de purpren sneeuw
 Op verre hoogten glanzend samensmolten,
 Greep hij zijn staf, liet over berg en dal
 De blikken gaan, en vroeg zich zelf: «Waarheen? —
 Waar menschen zijn! Naar boven, naar beneden,
 Maar nooit terug! Op deze klippen heerscht
 In grijnzende eenzaamheid de starre dood;
 Het warme leven bruist in ieder dal.»

Hij zwaaiide zijnen berkenstaf, en schreed
 Door moer en dras steeds hooger naar de klippen,
 Die, ruw en naakt, spookachtig wit en bleek,
 Als grijze beedlaars met ontblooten hoofde,
 Steeds andre, verdre, naar gelang hij steeg,
 Opdoken in de lucht uit damp en nevel.

Een neêrgesmacht, ontworteld dennenwoud
 Versperde hem den weg, een groot ruïnenveld,
 Waarop de storm, de kampioen van 't Noorden,
 In wilde vreugd zijn lied van zege zong.
 Eén enkele oude, de oudste van 't geslacht,
 Dat om haar heen verging, had hem weêrstaan;
 Zij stond er nog, wel kruin- en takloos, maar
 De onwrikbre wortels in den steen gekramd;
 Zij stond er hoog en trotsch op hare rotsklip.
 Zoo stond misschien weleer een reuzenvrouw
 Na heeten strijd met Thor, den Dondergod,
 Op de uitgestrekte lijken harer kinderen,
 Grauw en doorkerfd en have- en wapenloos,
 Den vijand sarrend in 't gezicht, en spottend
 Met Thor den Donderaar en alle goden.

De zwerver wrong door tronk en stronk zich heen.

Daar galmde en schalde 't uit een zijkloof als
 Geroep, gelach, schelklinkend blij gehinnik
 En hoorngeschetter. — Zonderling! — Een bruiloft,
 Een hoogtijfeest der geesten van de bergen? —
 De wildbeek was 't, die door de spleten stoeide;
 De wind, die door de spleten floot en loeide.

Doch voorwaarts, opwaarts ging 't door rots en rotspuin,
 Langs wegen, die sinds duizend jaren, wel
 Aan beer en wolf tot bergpas, nooit den mensch
 Tot voetpad dienden. Eéne wildernis,
 Gansch naakt en dor, waar zelden braam- of dambeer
 Den harden grond ontkroop, een kreuple berk
 Uit de enge spleet wat karig voedsel zoog,
 Of wilg en grasspriet op den wind zich wiegde: —
 Zoo leêg was de eenzaamheid, zoo doodsch de stilte,
 Dat weedom sloop in 't harte van den zwerver,
 Die hier voorbij trok, en de gulle blijde lach
 Voor vele dagen van zijn lippen week.

Uit grauwen nevel steigerden als zuilen
 Vier donkre rotsen in de koude lucht,
 Gestalten zonder vorm en monsterachtig.
 Dat was de titan Fäl, die eens zijn dochters

Op goeden Vrijdag, als de gansche wereld
 In boete en rouw zich hult om 's Heilands dood,
 Als alle vliet en beek zacht zachtjes murmelt
 En zelfs de ruwe wind zijn vleuglen plooit,
 In dollen overmoed ten dans bijeenfloot
 Zoo wild onstuimig, dat de meisjes juichten,
 En ieder dal rondom 't gejuich weêrschalde,
 Tot 's Heeren wrake de vermeetlen trof
 En alle vier tot zwarte rotsen doemde.
 Toen, zegt men, werd het stil, en bleef 't zoo stil
 In deze wereld van woestijn tot nu. —
 Gelijk de duistre nacht in 't diepst der zee
 Zijn ook de bergen vol geheime raadsele;
 Den mensch komt het niet toe, die duisterheden
 Te ontsluieren; hij buige zich voor Hem,
 Die land en zee met al hun wondren schiep.

De zon stond in den middag, en allengs
 Begon de kracht des sterken mans te slinken.
 De laatste kruimel van zijn brood was op,
 En rondom hem, zoover zijn oogen droegen,
 Geen spoor van leven. Toen verhief de reus
 De leêge handen stom tot Hem, die aan
 De sterren in de wijde lucht heur baan
 En d'armen worm der aarde in 't gras zijn weg wijst;

Die de gedrochten in den oceaan
 Hun voedsel, ook den vogel, hongrig na
 Zijn reis, in de woestijn in schââuw der bron
 Den lang ontbeerden korrel graan laat vinden.
 Vol moed en vol vertrouwen schreed hij verder,
 En vond verkwikking in de reine berglucht.

Wijd vóór hem strekte een eenzaam tafelland
 Zich uit, waar nauwlijks eenig rendiermos,
 Een vosrood mosgras en akonie groeide:
 Vaalgrauwe, door den storm geschuurde rotsen,
 Recht vlakten om een reuzenkamp te strijden
 Of om ten rei en dans te gaan zooals
 Eens Siwar Snarenswend te Bratingborg.
 Die wel te moê in stede van een ruiker,
 Een reus des wouds, een zomergroenen eik
 Met top en tak aan zijnen gordel droeg.
 Daar golfde een meer, — gesmolten gletschertranen
 In eene schaal van rotsen opgevangen, —
 Maar niet omkranst met 't groen van riet en biezen;
 Geen visschershut aan 't strand, en op de golven
 Geen bootje of zwemmer; in de sombre lucht
 De hongerkreet des aadlaars slechts, die vruchtloos
 Een prooi bespiedde en groote kringen teekende.
 De wolken zelfs, die wandelaars der lucht,

Zij schenen, 't doel vergetend, stil te staan
In deze trage, levenlooze wereld.

Ter linkerhand een steigrend ijsgebergte;
Dan sneeuw aan sneeuw; gespleten zigzagrotsen,
Die steil en kantig naar de wolken reikten.
Dichtbij, daarginds, ver af, zeer ver, zoo ver
Het oog droeg, niets dan ijs en naakte klippen;
En, koud en zwaar daarboven als een schild
Van lood, de grauwe, stille, sombre hemel.

't Werd avond. Op den scherpen rotskam schreed
De reus steeds voort. De wind gierde uit het Noorden.
Zijn adem werd tot sneeuw; ijskegels knirsten
Bij elken voetstap in zijn baard en haar;
Een pantserhemd van ijs omsloot zijn borst,
Maar 't moedig harte klopte warm daaronder.

Nu had hij 't hoogste punt bereikt. Langs gapende
Ruwkant'ge steilten liep de helling dalwaarts.
Als 't bruisen van de zee zoo dreunde en donderde
De waterval zijn eeuwig hooglied van
De macht des Heeren tot des Heeren glorie,

En galmend gaven rots en rotskloof antwoord.
 Zoo bruist hij sinds den derden scheppingsdag,
 Zoo zal hij bruisen tot van pool tot pool
 Deze aard tot ijs verstijft, indien zij niet
 Naar 's Heeren wil in rook en asch vergaat.
 Aandachtig luistrend stonden in het ronde
 De grijze reuzen, macht'ge rotsgevaarten,
 Der oude moeder-aarde eerstgeborenen,
 Als baden zij. Ook Olaf dankte met
 Ontblooten hoofde God voor zijn bescherming
 Op dezen tocht, en bad om troost voor haar,
 Die zijner thans wellicht gedacht en treurde. —

Dan greep hij moedig weêr zijn staf, en steeg
 De bergkloof af. Reeds neeg de zon naar 't Westen.
 Diep onder hem een wieglend nevelmeer,
 Waar elke rotsklip als een eiland uitstak.
 In d'afgrond, door de rotsen ingekneld,
 Schoot, schuimend, kokend, wit als melk, een bergstroom;
 En hoog daarboven lag van steen van steen
 Een smalle den als waggelende vonder.
 De zwerver zette er onversaagd den voet op
 En spoedde voort door elze- en berkenhout.
 Zijn hond, het trouwe dier, sprong hem al lang
 Niet meer vooruit, maar volgde, nu en dan
 Door zijnen meester aangemoedigd, langzaam.

Zij rustten bij de heidebron een poosje.
 En toen het kwijnend avondrood verzwond,
 Steeg in de verte rook omhoog, en klonk
 Het blaffen van een hond. De lap sloeg aan,
 Een korte blaf als teeken zijner vreugde,
 Sprong schielijk op en spitste luistrend de ooren.
 Ook Olaf stond, zich zijner kracht bewust;
 En vlug ging 't nu uit 't rijk der wildernis
 Naar het herbergzaam oord, waar menschen won en.
 Een seter eerst, dan woud, dan akkergrond,
 En — onder eik en olm de spanendaken:
 Een huis met schuur en loods en smidse en stal;
 't Was Byglanshof, waar Goliath den boer
 Lars Göranson, die hem naar Noorsche zede,
 Gastvrij met eenen fermten handdruk groette,
 Om dak en brood vroeg en ook gaarne kreeg.

X. OP BYGLANDSHOF.

W naam is Olaf?» vroeg den andren morgen
» U De grijze Lars aan zijnen nieuwen gast. —
Hij was een Storthingsman, de stramme reus
Van Byglandshof, zoo kaarsrecht en vol kracht
Als Noorweegs Leeuw, die in zijn ijzren klauw
Een strijdaks voert. — «Gij heet dus Olaf, zegt ge?»
«Ja, Olaf is mijn doopnaam; doch men noemde
Mij Goliath, omdat 'k zoo sterk en groot ben,
Eerst schertsend; en toen ik er niets om gaf,
Noemde iedereen mij zoo.» «De naam past u»,
Hernam boer Lars. «En zoekt gij hier nu arbeid?»
«En brood voor mijnen arbeid, hier of elders.»
«Gij waart als knecht bij Knoed op Runedal?
Ik ken hem niet; maar 't volk, dat langs de deur trekt
En alle menschen kent, geeft hoog op van

Zijn rijkdom; van zijn inborst of karakter
 Heb 'k nooit gehoord. Wij hooren zelden nieuws
 Van genen kant. Gebergte en woud verhinderen
 Maar stroom en zee begunst'gen het verkeer, —
 Nu vraag ik, om wat reden gingt gij weg?»
 «Dat zeg ik niet; doch niet als schelm vertrok ik,
 Al gingen wij in ruzie van elkaâr,
 Boer Knoed en ik. Daarover later meer.
 Genoeg voor heden, dat ik eerlijk ben
 En zorgen moet voor kost en onderkomen.»
 «Wanneer vertrokt ge?» «Eergisteren. De nood
 Dreef mij tot spoed.» «In mijne beste jaren
 Hadde ik mij niet in staat gevoeld, van hieruit
 Den vierden dag op Runedal te komen. —
 Maar als gij werk zoekt, waarom dan niet aanstonds
 Het fjord af naar de havenstad gegaan,
 Waar men toch elken dag twee reuzenarmen,
 Als de uwe zijn, voor goud verkoopen kan?» —
 «Gij vraagt mij wat 'k mij zelf vergeefs gevraagd heb;
 Ik weet het niet. Misschien vermeed ik 't dal,
 Om geen bekende op mijnen weg te ontmoeten.
 Ik wilde niemand zien of spreken. Eenzaam
 Was ik voortaan, en eenzaam wilde ik blijven.
 Het kwam mij voor als drong me iets naar de bergen.—
 Gij koestert argwaan: ik belieg u niet!
 En gij vertrouwt mij niet; dat smart mij dubbel,
 Want ik ben zonder middlen; al wat 'k heb

Zijn mijne harde vuisten en deze aks.»
 «Die aks?» hervatte Lars. «Laat zien die aks!»
 Hij nam het werktuig en bezag het lang,
 Den breeden rug en 't diepe stempelmerk
 De L en G; dan keek hij beurtlings de aks
 En haar bezitter aan, en zeide in 't eind:
 «Zij past in uwe vuist! Een zwakke hand
 Kan zulk een stuk onmogelijk hanteeren.»
 «Mijn vader was een sterke man.» «Uw vader?
 Wie was uw vader?» «Eiwind.» «En wiens zoon?»
 «Dat weet ik niet; hij werkte op Runedal.»
 «En uwe moeder?» «Randi. Beiden dood.
 Ik was een kleine jongen, toen zij stierven.»

Verzonken in gedachten staarde de oude
 Den vreemdling aan, als mat hij elken trek
 Van aangezicht en voorhoofd, oog en mond,
 De kracht der schouders en de breede handen.
 «Vertel mij eens wat van uwe ouders, Olaf!» —
 «Ik weet niet veel. 'k Kon acht jaar oud zijn, toen
 Zij stierven. Wat ik weet, heb ik gehoord
 Op Runedal, wanneer men van hen sprak
 En van het onheil, dat hen had getroffen.» —

En hij begon, eerst spaarzaam in zijn woorden,

Allengskens meer uitvoerig, te vertellen
 Van 't hutjen in de rotskloof, 't kleine tuintje,
 Van Randi's vroolijkheid en overleg,
 En Eiwinds vlijt en in-zich-zelf-gekeerdheid.
 Maar toen hij kwam aan den rampzaalgen dag,
 Die zijn geluk begroef, toen hield hij stil
 En wendde 't oog, want heet en pijnlijk brandt
 De niet geweende, lang weêrhouden traan. —
 Na eene korte wijle ging hij voort,
 En zei veel goeds van Kari en van Knoed,
 Van Erik ook; van Margit sprak hij niet.

Stil hoorde de oude boer hem aan, en knikte,
 En mompelde iets van tijd tot tijd. Hij hield
 Met beide handen de aks op zijne knieën,
 En zonder op te zien begon hij zachtjes:

«'k Heb eens een man gekend, die Esbjörn heette,
 Een halven broêr van mij en tien jaar jonger,
 Opliegend, lichtgeraakt, maar braaf en trouw.
 Onze ouders waren dood. Ik mocht hem graag;
 Mijn vrouw Inga beschouwde hem als broeder. —
 Zij rust in vrede al menig droeven dag. —
 Wij werkten stil en hadden steeds ons brood,
 En leefden met elkander zonder zorg.

Destijds nu diende op Urebö een meisje,
 Randi genaamd, een onderwijzersdochter,
 Een weeskind, frisch van kleur, verstandig, naarstig,
 En altijd vroolijk als een leeuwerik.
 Wij merkten wel, dat Esbjörn haar graag zag,
 En dat de kroeskop hem genegen scheen;
 Wij hadden 't graag, want beiden waren goed.
 Mijn plan was, hem een deel der hoof te geven,
 En beiden dan een prettig huis te bouwen. —

Zoo bleef het, tot de dochter van den boer
 Op Urebö ging trouwen met een loods.
 Hij kwam het fjord op, en met hem verschenen
 Drie, vier matrozen, wakkre bootsgezellen.
 Esbjörn was ook van de partij; ik meê.
 Daar werd gedronken en gedanst naar lust.
 De blauwjaks blufften sterk en sneden op met
 Horloges, pijpen, geld en zijden doeken;
 Een hunner, Jens, een sluwerd, zoon eens knechts
 Uit het benedendal, een stoute knaap,
 Eénogig en berucht als vechtersbaas,
 Was steeds bij Randi, en naar zeemanswijs
 Zóó vrij, dat het Esbjörn begon te koken.
 Toch zweeg hij nog. Maar de andre lachte en streek
 Zijn rooden baard. Toen volgden bittere woorden,

Den bittren woorden bittre tegenwoorden,
 En toen — ik kende Esbjörn's opvliegendheid,
 En sprong hem bij om onheil te voorkomen:
 Te laat! Zij waren handgemeen en vochten
 Gelijk in kracht en woede als dolle beren,
 Die op hun rooftocht in het wilde woud
 Elkander wurgen om een ree, och arm,
 Dat argeloos door gras en bremstruik dwaalt.
 Zij bonsden beiden daavrend op den grond,
 En wentelden, elkaâr omklemmend of ze
 Met ijzren banden waren saâmgesmeed,
 Tot plots de zeeman de armen slap liet vallen.
 Een dikke bloedstroom gulpte uit neus en mond;
 't Gelaat werd bleek en vaal, zijn oog zag star
 En mat als glas; hij stuiptrok, rochelde,
 En gaf geen teeken meer. Men droeg hem weg
 En zei: «Die is geweest!» — Des andren daags
 Bracht hem de boot des loodsen naar de stad
 In 't ziekenhuis, en later kwam 't bericht,
 Dat hij na lange ziekte er was gestorven.

En Esbjörn? Hij was weg. Geen ziel had hem
 Sindsdien bespeurd. Wel zeide een man, die werkte
 In 't woud, dat in de morgenschemering
 Hem iemand met een aks, in haast en stom,

Voorbijgeloopen was, de bergen in:
 Men meende, dat het Esbjörn was geweest.
 Doch wat ik vorschte en vroeg, het hielp mij niets.

Een jaar daarna, 't was in een lantenacht,
 Hoorde ik beweging vóór mijn legerstede;
 Ik richtte me overeind: o God! daar stond
 In 't schemerlicht der maan de langvermiste
 Opeens vóór mij. — 'Esbjörn!' 'Ik ben het, stil!
 Hoe is 't gegaan met Jens?' 'Dood, naar men zegt.'
 Toen slaakte hij een zucht zoo diep en zwaar
 Alsof het hart hem in den boezem berstte.
 Een wijle dacht hij na. 'Lars, geef mij geld!
 Wij zien elkaar nooit weder!' 'Esbjörn, spreek,
 Waarheen? Gij zijt mijn broeder, Esbjörn, spreek!
 Waarheen?' Hij schudde 't hoofd en zeide niets. —
 Ik gaf hem al het geld, dat ik bezat;
 Veel was het niet; graag had 'k hem meer gegeven.
 Hij drukte mij de hand: «Vaarwel dan, Lars!» —
 Dat was zijn afscheidswoord; ik kon niet spreken,
 Zoo neep de wrange smart de keel mij toe. —
 Ginds bij dien olm, waar 't pad zich kromt, zag 'k hem
 Verdwijnen in den valen morgennevel. —
 Ook Randi was verdwenen na dien dag;
 Men meende vast, dat Esbjörn haar gehaald had. —

Die man, mijn arme broeder Esbjörn, was
 Uw vader, Olaf! Hoe vanouds bekend,
 Hoe eigen schenen me op den eersten blik
 Uw oog en stal en gang en aangezicht!
 Gij zijt het sprekend evenbeeld uws vaders,
 Met haar en oogen, blond en blauw, van Randi.
 Zij was zoo knap als kloek, en veel te fier
 Om onder vreemden naam zich te verbergen,
 Wat Esbjörn deed uit vrees zich te verraden.
 Hij hoefde 't niet te doen, want korten tijd
 Na zijn kortstondig nachtbezoek bezocht
 De roode ons hier, en vroeg naar hem en Randi.
 Hij was een beetje bleek maar anders wel.
 Nu zwalkt hij lustig op de blauwe zee,
 En Esbjörn ligt verpletterd en begraven!

Hier, Olaf, neem uwe aks! Ik ken haar wel,
 Want 'k heb haar zelf gesmeed; hier is mijn teeken,
 Deze L en G, Lars Göranson! — Zij is
 Van deugdlijk staal, te zwaar voor meenge hand,
 Maar juist geschikt voor hem, wien ik ze gaf,
 En veel te licht voor u, gij sterke reus!
 Welnu, hanteer haar, zoo ge wilt, bij ons;
 Zoo niet, dan elders; 'k laat u vrije keuze.
 Uw vader heeft zijn erf'nis nog te vordren

Voor 't grootste deel; nu is 't uw eigendom.
 Wilt gij uw geld in munt, en verder gaan;
 Wilt gij bij ons en op de hoeve blijven;
 Wilt ge op ons erf, aan 't woud of aan den elf,
 In 't veld of aan den berg — maar niet te na
 Bij d'overhang der rots! — een huis u bouwen:
 Het staat u vrij; neem uw besluit! Ik spreek
 Met Osmund, mijnen zoon, wien ik sinds jaren
 Den arbeid overliet. Wat tusschen u
 En Knoed, den trotschaard, zit, vertelt gij me eens
 Als gij mij beter kent. Ik ken u al,
 Gij zijt toch van mijn bloed. — Mij dunkt, gij blijft!
 Osmund is goed en wijs. Wij reeglen alles
 Voor u en dezen hier, den ruigen beer;
 Ik vond hem mooier met een eindje staart.»

MAANDAG. — JANUARI.

Zon op

8.12

Zon onder

3.54

1

Maan op

3 00 n.m.

Maan onder

6.01 v.m.

3 Januari V. M.

Besnijdenis des Heeren en Nieuwjaarsdag.

Te vieren als Zondag. In het Bisdom van Roermond dag van devotie.

Week-agenda.

Dinsdag, feest van den Zoeten Naam Jezus.

Vrijdag, eerste Vrijdag der maand.

Zaterdag, feest van de Verschijning des Heeren.

Hebt gij reeds voor uw ouden dag
gezorgd?

Bij den aanvang van het Nieuwe jaar brengt de Redactie van den Sint Antonius Scheurkalender h ar beste Gelukwenschen aan alle huisgezinnen. Vrede in Christus moge daar heerschen. Eensgezindheid en liefde moge kracht geven om de zorgen en moeiten, die ook het nieuwe jaar zal brengen, met Gods hulp te dragen. Een zalig Nieuwjaar!

Gedeelde smart.

Hans: „Heb je 't nog al goed bij je baas?”

Frans: „Dat gaat nog al; maar ik krijg nog al eens een tik.”

Hans: „Zoo, hoe komt dat?”

Frans: „Och, hij krijgt er zelf zoo-veel van zijn vrouw, dat hij ze alleen niet aan kan.”

XI. NAAR HITTERDAL.

Dat was een nare Zondag-achtermiddag
Op Runedal, toen Olaf was vertrokken.
Knoed raasde en schold in huis en schuur, en riep
Om Margit. Was zij weg? Waar bleef toch Erik?
Vol angst ging knecht en meid hem uit den weg,
En knikten heimelijk elkander toe.
Het was als hadde een ramp den hof getroffen.

Des andren morgens stond de dochter, doodsbleek
Maar koud en droog van blik, vóór haren vader.
«Gij weet, waarom 'k u hier heb laten roepen,»
Begon hij. «De erfgename van mijn goed
Neemt geen en knecht tot man. Gewoonte is wet!

Het is mijn wil en mijn bevel, verstaat ge,
 Dat Olaf Eiwindson na dezen dag
 Geen voet meer in mijn huis of erf ooit zet,
 Op veld, in bosch, op seter, beemd of weide.
 En lag ik zelfs in 't graf te Hitterdal,
 Roep hem nooit weêr, en neem hem nooit tot man!
 Dat is mijn woord, mijn wil; ik blijf er bij. —
 Gij beeldt u in uw dwaze wijsheid in,
 Dat 's menschen zin wel lichtelijk verandert.
 Gelijk de wind, die heden scherp en koud,
 En morgen warm en zoel naar binnen waait.
 Mijn wil is staal; en wat niet buigt, dat breekt.» —

De dochter sprak: «Gij blijft dezelfde altoos;
 En Margit is uw kind. Uw wil geschiede.
 'k Neem Olaf niet, want gij verbiedt het mij;
 Maar nimmer, nimmer ook neem ik een andre.
 Dat is *mijn* zin!» — En de oude grimmig scherp:
 «Wat! vrouwenpraat! Wat zand en zaagsel, spel
 Van storm en grillen!» Maar het meisje sprak:
 «Dat is mijn zin! Gij kondt hem laten gaan,
 Gij kondt hem neen ten antwoord geven op
 Zijn aanzoek om mijn hand, hem, dien mijn moeder
 Vóór alle de andren zich tot schoonzoon wenschte
 Om uwentwille en om den kleinen Erik.

Gij hebt hem koud gehoond, beschimpt, bespot
 Op uw manier: het loon voor zijne trouw,
 Omdat hij u eens redde uit moordnaarshanden,
 En uwen zoon uit roovershand bevrijdde!
 Gij scholdt hem in uw drift als vreemden hond;
 En als een vreemden hond joegt gij hem weg
 Van uwe hoeve; — 't was een trouwe hond!
 O! had mijn moeder u gezegd wat zij
 U elken dag, elke ure wilde zeggen!
 Zij zweeg uit vrees voor uw opvliegendheid;
 Zij had u lief en sidderde voor u.
 Vaak weende zij; ik zag 't; haar stomme smart
 Ontroerde u niet; gij kent slechts uwe hoeve.» —

Toen schreeuwde de oude: «Wat! verwijten nog?
 Gij durft nog al en spuwt vergiftig schuim,
 Als een wolvin, wier wolf wordt afgemaakt!
 Maar, och, 't is ook maar schuim.» — Het meisje zei:
 «Verschoon me, ik sprak in drift! Hard klinkt het woord,
 Wanneer de ziel van leed en kommer vol is.
 Ik heb het u beloofd, ik doe uw wil;
 Hier zijt gij meester en kunt gij gebieden
 Wat gij niet wilt gedoogen, voor altijd.
 Ik weet ook, wat mij 's Heeren woord gebiedt,
 En wat mijn moeder me in haar goedheid aanried,
 En eer uw woord. Misschien berouwt 't u eens.» —

Maar de oude schudde 't grijze hoofd, wreef zich
 De koude handen, en zonk afgemat
 Terug in zijnen leunstoel bij den haard. —

Scheen lang op Runedal de zon niet meer,
 Sinds dezen droeven dag verzonk de hoeve
 In zulk een duisternis en treurigheid,
 Dat iedereen er lied en lach verloorde,
 Dat Rasmus met den hengst slechts fluistrend sprak,
 En zelfs de lieve zomerboó, de zwaluw,
 Den balk vermeed, waarop ze al vele lentes
 Na blijden welkomsgroet haar nest gebouwd had. —
 De boer zat dagenlang te knikken en
 Te droomen in zijn leunstoel bij den haard.
 Zijn haar was zilverwit, zijn oog zag dof;
 Hij strompte sukkend, op zijn stok geleund,
 Van zijnen stoel naar 't bed, en weêr terug.
 Ook sprak hij in 't geniep de flesch soms aan,
 Misschien om spijt en hartzeer te vergeten.
 De dochter merkte 't wel, maar zweeg en weende.

De simpele Erik kreeg een slag van 't paard,
 Den wilden hengst; men vond hem in den stal,
 Dood, in een bloedplas. Knoed vergoot geen traan. —

Hij vroeg niet meer als eertijds, of niet hier
 Een bosch of ginds een seter was te koopen:
 Voor wien? — Vaak draaide hij gejaagd zijn muts
 In zijne knokerige hand, en zuchtte.
 Vaak riep hij in den nacht: «o Kari, Kari!»
 Aan Erik dacht hij ook. De dochter weende. —
 Vaak stampte hij met zijnen stok; dat was
 Om Margit. Spottend snauwde hij haar aan:
 «Beeldt gij u misschien in, dat u de koning
 Van Stockholm met zijn zoon en zijne jonkers
 Zal komen vragen, wien gij hebben wilt?» —
 Een andermaal als hij te treuren zat:
 «Wat weet ge, Margit, van den langen Ola?
 Het was een sterke kerel, die lange Ola;
 Hij deed meer werk dan drie. Hij hoefde ook niet
 Zoo driftig weg te loopen, die lange Ola.» —
 «Gij hebt hem weggejaagd; hij zou en moest weg,
 De vreemde hond; hij moest en zou weg!» —
 «Hij hoefde niet zoo spoedig heen te gaan.» —
 «Mag hij dan wederkomen? Meent gij dat?»
 «Gij zijt zoo valsch als water! Weet gij dát!
 Wat ben 'k voor u? Een steen op uwen weg,
 Een steen op zijnen weg naar Runedal.
 Ik heb gezegd, dat hij, zoolang hij leeft,
 Nooit meer, een voet zette in mijn huis of erf,
 In veld of bosch, op seter, beemd of weide.» —
 «Dat woord, in drift gesproken, is verwaaid als

Rook in den wind; geen engel schreef het op.» —
 «Het was *mijn* woord! Gij zijt een dwaze meid.»

Zoo zat de moede man, en droomde en knikte
 In zijnen grooten leunstoel bij den haard;
 En droomde jaar en dag, en dronk en droomde,
 En strompte heen en weêr, van stoel naar bed,
 Tot men hem uit zijn stoel naar Hitterdal
 In 't bed droeg, waar hij sliep en niet meer droomde.

En Margit treurde om hem. Zij was alleen!
 De zomers en de winters kropen heen,
 Maar duurzaam was heur smart; zij rouwde om dooden,
 En leed in stilte om hem, dien, diep en trouw,
 Ze in 't harte droeg, als onder 't kleed van sneeuw
 Het bleekje klokje heimlijk leeft en ademt.
 Zij sprak zijn naam nooit uit; het dienstvolk ook
 Eerbiedigde heur stomme smart en zweeg.
 De kleine Rasmus van den paardenstal
 Was knecht geworden en had vrouw en kind.
 Zoo goed hij kon bestuurde hij de hoeve;
 't Bestuur van 't huis nam de gebiedster waar
 Met overleg en onvermoeide hand,
 Doch zonder vreugd. Zij zorgde wel en werkte,
 Maar vroeg zich af als vroeger Knoed: «voor wien?»

Zij was een schoone vrouw, de alleen-bezitster
 Der schoonste hoeve in 't dal. Geen wonder, dat
 Weêr aanzoek kwam op aanzoek: trotsche boeren
 Van heinde en ver, en menig flinke borst,
 Ja zelfs een knappe koopman van de haven,
 Die met de mooie bruid de mooie dennen
 En reuzenpijnen meende te veroveren.
 Zóó druk liep 't in en uit en heen en weêr
 Op Runedal, dat knechts en meiden lachten,
 Als de eene ging en aanstonds de andre kwam.
 Een gast, die nooit ontbrak, was Nils de speelman.
 Gelijk de jager, die zijn herten kent
 En 't aantal reeën in zijn jachtgebied,
 Zoo wist hij op de vingers uit te tellen
 Wat huwbaar was, wat graag gehuwd zou wezen
 In zeven dalen op en af in 't land.
 Het was een slimme vos! Hij had een schat
 Van weldoordachte, honigzoete woorden
 Om de eigenschappen zijner luï te roemen:
 De schoonheid van den een, de kracht des andren,
 Den geest en 't geld eens derden, vierden, vijfden.
 Het meisje hoorde zwijgend toe, en dankte.
 Dat was het kort bescheid voor hem en allen.

Ook kwam er een, die vroeger zelden kwam,

Haars vaders broeder, Sören Erikson,
 Die in 't gebergte een needrig goed bezat
 Maar eenen schat van bloeiend schoone kindren.
 Knoed mocht hem niet, den zachten, bleeken man;
 Hem was hij veel te zacht en veel te bleek.
 Hij zei hem menig scherp en grievend woord.
 Doch Margit mocht hem graag; verheugd gaf zij
 De hand hem, als hij kwam; en als hij ging,
 Belastte zij hem rijkelijk met geschenken
 Voor al de kindren en zijn kleine vrouw.
 Dikwerf ook praatten ze urenlang te zamen
 Van vroeger tijd, van Kari en van Knoed,
 En van 't noodlottig einde van het kind;
 Maar nooit van Olaf, nooit van Margit's toekomst.
 Hij was een man van doorzicht, eerlijk trouw,
 En gaf haar goeden raad in vele zaken.
 Toch liep 't nog soms verkeerd en schuin en scheef
 Met bosch en akker; haar benijders lachten,
 Vooral de koeltjes afgewezen vrijers.
 Een hunner, Frick van Hedeby, zoo dom
 Als ploerterig, zette in den nacht vóór Pinksteren
 Een reuzigen, vervaarlijken strooman
 Vóór Margit's venster. Zij, oh! liet hem staan
 Tot Rasmus en zijn zoon de pop vernielden.

Zoo leefde zij in stille zielesmart,

Knoeds erfgenaam, zoo rijk en toch zoo arm.
Haar bleeke wang trok zich in zachte plooiën
Om neus en mond; grijswitte draden spikten
Heur weeldrig haar, maar 't oog behield zijn glans,
En helder, rimpelloos bleef ook haar voorhoofd.
Zij deed haar plicht, trouw, zedig, ingetogen,
Naar 't voorschrift van de wet, door God den Heer
Met eigen hand op Sinäi geschreven.

XII. OP EIGEN GROND.

De noordsche landman is geen zondagskind.
Hij blikk niet vroolijk in het blijde leven.
Zijn oog is zacht en klaar, bewolkt zijn voorhoofd,
Zijn aard weemoedig evenals zijn liedren,
Die, zelfs bij feesten, steeds als klagend ruischen.
Zwaar als de wolkenvracht op zijne bergen
En somber als de lange nacht des winters
Drukt ook op hem des levens zware last.
Want kampen moet hij om zijn nooddrift, strijden,
Aanhoudend, tegen weêrstand en gevaar.
Op zee en fjord de storm, die van de rotsen
Met arendslust zich stort op zijne prooi;
De valsche gletschers, kloven en ravijnen;
De helling, waar hij ijlings over glijdt;
De zwellende elf, die schuimend dalwaarts bruist

En plotsling woud en akkerveld verwoest;
 Zijn akker zelf, zoo trouwloos en ondankbaar
 Dat hij zijn zweet met doorn en distel loont;
 De wakkre beer; de wolf, die grauwe gluiperd;
 Ook nijd en plagerij, die onheilsgeesten,
 Die ginds in 't meer, hier in 't gebergte wonen:
 Zij allen staan vijandig tegen hem,
 Om dag en nacht hem rustloos te bestrijden.
 Doch als vrij man, een koning op zijn grond,
 Van kindsbeen af gestaald voor 't hardste werk,
 Gespeend met stormen, koen, gezond en sterk,
 Niet woordenrijk, maar tuk op kloeke daden,
 Een kind in eenvoud en een man in vroomheid,
 En braaf en goed, doch zonder het te weten:
 Heft hij vol moed en troost en hoofd en hand;
 En komt de nood, dan vindt hij zijnen man.

Hij, Olaf, was een echte zoon van 't Noorden.
 Het ging hem niet, op 't goed van zijnen oom
 In loome ledigheid bij 't vuur te droomen.
 Geen geld ook wilde hij, om diep in 't dal
 Bedwelming zich te koopen voor zijn leed.
 Wel dacht hij vaak aan Runedal; thans kon
 Hij vrank terug naar Runedal en zeggen:
 «Hoor, trotsche Knoed! ik ben 't; het bloed, dat door

Mijne aadren stroomt, is vrij en rein als 't uwe!
 En wilt gij goud, ik breng een erfgoed meê!» —
 En toch onmoglijk. 't IJsblok wordt niet warm,
 Hoe zoel en heet de lieve zon ook schijne.
 De balling was voor eeuwig weggejaagd;
 Nog sneed hem 't hoonend afscheidswoord in 't oor:
 «En kwaamt gij weder met een karvol gouds,
 En kwaamt ge weêr als prins: ik joeg u weg!» —
 Daar lag de steen! Voor zijne *voeten* leidde
 Nooit meer een weg terug naar Runedal
 Doch steeds op Runedal was zijne *ziel*.

Zoo bleef hij in de hem zoo eigen bergen,
 En wilde op eigen grond zich 't onderhoud
 Verdienen. Van zijn erfdeel nam hij slechts
 Eén morgen lands, en bouwde er zich een huis
 Van dennenstammen, groot genoeg voor één,
 Voor twee man ook, maar niet voor vrouw en kind,
 Zoo dicht nabij de rots, dat zij hem schuttede,
 Doch ver genoeg ook van de wankle klippen
 Om niet eens plotseling verplet te worden.
 Daarna omheinde hij zijn tuintje, en spitte
 Met moeite en zweet een klein stukje akker om,
 Dat voedsel voor den zomer hem moest geven
 En voorraad voor den langen, strengen winter.

't Was hem een lust, met net en angel langs
 Den vischrijke' elf of 't heldre fjord te jagen
 Op reuzenzalmen, machtige forellen,
 Als slechts het Noorden ze in het kiezelbed
 En 't stroomkristal van zijne waatren herbergt:
 't Was zeer gezochte waar altoos, maar slecht
 Betaald met kleingeld, als hij ze elke week,
 In versch gras en in loover wel verpakt,
 Te koop bracht naar de verre pastorie.

Des winters zette hij met kuil en strop
 En jachtgeweer het vuige roofdier na,
 Dat door de bergen zwiert, en dag en nacht
 Om hut en hoeve sluipt en loert en aast.
 Grauwbeen, de grimme woudhond; meester vos,
 Hoe slim hij was; en de otter, die hem haast
 De hand te splinter beet, toen hij het waagde
 Wat al te driest den deugniet vast te grijpen;
 Ook de edelmarter met den zijden pels,
 En veelvraat, bever, hermelijn en bunzing:
 Hij nam hun allen 't warme winterkleed,
 Dat hij met zorg en kundig wist te weeken
 En tot zacht lenig bontwerk te bereiden:
 Ook zeer gezocht en graag gekocht door koopluï,
 Die ieder voorjaar ieder dal bezochten. —

Hij stookte ook teer uit bruine dennenwortels,
 Welriekende olie, goud van kleur, alom
 Geroemd en veel gevraagd door boer en schipper.
 Zijn vreugd had hij eraan, den plompen bak,
 Dien hij zich zelf van eik en den gemaakt had,
 Met forsche slagen door het meer te roeien
 Om menschen naar de kerk, soms een verdwaalde
 In 't afgelegen dal vooruit te helpen.

Toeristen ook van 't kolen-eiland namen
 Bij hem hun intrek in den schoonen zomer
 En in den heldren herfst; gebaarde mannen
 Met visscherstuig, met honden en geweren,
 Met alpenstokken, zon- en regenschermen,
 Met pak en zak. Zij deelden weken lang
 Zijn kleine hut, zijn sober maal met hem,
 Om heden 't steilste rotspunt op te klauteren
 En morgen visch en vogel buit te maken.

Zoo leefde hij nu maanden, jaren lang;
 Zoo wisselden de zomers en de winters;
 De reus bezorgde woning, kleed en kost
 Met arbeid en gebed, een vrome kluiz'naar. —
 Zijn hartgoede oom, de grijze Lars, was dood;

En Osmund sukkelde, grijs vóór den tijd
 En zwak van borst en kreupel sinds een val
 Op eene berenjacht in 't hooggebergte.
 Zijn vrouw Sigune, vroeger knap en vroolijk,
 Pokdalig sinds haar ziekte, en kinderloos,
 Was geemlijk en verdrietig, en zag zelden
 Den ongewenschten kluiž'naar vriendlijk aan.
 De neven hielden van elkaar; toch kreeg
 De hut niet al te druk 't bezoek der hoeve. —

Daar kwam op eenen avond laat — 't was herfst —
 Rasmus, de knecht van Runedal, en bracht —
 Hoe, God, is 't mogelijk?! — een groet van Margit. —
 Geruchten gaan op vleuglen door de wereld,
 En niemand weet, vanwaar ze komen, noch
 Waarheen ze gaan, als 't vreemde zaad, hetwelk
 De wind soms opneemt in een verre streek
 En hier op 't rotsbed, daar op 't dorre zand,
 Ginds op een warme, gunstige aarde strooit.
 Zoo kwam door praten en door overpraten
 De sage als wonder nieuws naar Runedal,
 Dat ver aan gene zij van het gebergte
 Een reus zich ophield in een rotsspelonk,
 Met nog een wezen, eenen beer of berggeest,
 Doch anders eenzaam en geheel verlaten.

Margit vermoedde, wie die kluiiz'naar was,
 En zond haar knecht, die hem ten langen leste
 En na lang zoeken vond, en hem vertelde
 Van 'tleed der meesteres, van Erik's dood
 En van het droevig sterven van heur vader.
 Hij praatte druk van 't werk der boerderij,
 Van veld en bosch; van d' elf, die op een morgen
 In Juni plotsling zoo onstuimig zwol,
 Dat 't woeste water drong in huis en schuur,
 En Margit slechts met moeite — zij bleef kalm —
 Oom Sören's kindren Jens en Sidselil,
 Die zij tot troost bij zich genomen had,
 In de verwarring en 't gewoel kon redden. —
 Ook wadmaal bracht hij meê, een gansche rol,
 Grijswollen kleederstof naar landsgebruik
 Door Margit zelf gesponnen en geweven.
 Terwijl zij bij het haardvuur tegenover
 Elkander zaten in den matten schijn
 Eens dennenspaanders, ernstig sprekend over
 Het goed en 't kwaad van vroeger en van thans,
 Beschouwde Rasmus met verholten smart
 Het hooge, kale voorhoofd, 't dunne haar
 Van den reusacht'gen, thans gebogen man,
 En merkte een bittren trek om zijnen mond.

Des andren morgens, toen de knecht vertrok,

Schonk hem de kluizenaar een berenmuts,
 Een warm paar handschoenen, en bovendien
 Voor Thora, zijne vrouw, twee bonten kragen.
 Toen gaf hij hem, na lange keus, voor Margit,
 Niet voor de zijne, maar voor zijne Margit,
 Een grooten bundel uitgezochte pelzen,
 Sinds jaren al bewaard, en rijk genoeg
 Als wintermantel eener koningin.

Hij keek den bode peinzend na, en dacht:
 «Margit! trouw hield ze de beloofde trouwe
 Zooals ik trouw beloofde trouwe hield.
 Toen voor het eerst zij mij „lieve Olaf” noemde
 En ik voor ’t eerste „lieve Margit” zei,
 Toen waren wij gebonden, zij en ik. —
 Men zegt van eenen berg in ’t hoogste Noorden,
 Dat hij elk vaartuig, dat hem argloos naakt,
 Door wonderbare kracht en bout en spijker
 Uit boord en planken rukt, en ’t tot zich trekt,
 Zoodat het uit zijn voegen, los en lek
 Daarhenen drijft tot spot en spel der golven.
 Een sage? Mogelijk! Mij toch verklaarbaar.
 Ik liet mijn beste kracht op Runedal.
 Op Runedal bleef mijne gansche ziel.
 Die kunt gij met uw machtwoord niet verbannen

Uit uwe hoeve en huis, Knoed Erikson!
 De Dovreklippen zijn zoo steenig niet
 En hard als gij! Zij dragen niet hun kruin
 Zoo hoog en trotsch als gij den starren nek!
 Ik bood u mannenkracht en kinderliefde;
 Gij eischtet boerenbloed. 'k Was niets voor u,
 Een waardloos ding, een groote, vormlooze aardkluit,
 Dien gij verachtlijk van uw drempel schooft.
 Gij hunkerde naar goud! — Rampzalig goud,
 Dat u ten onheil werd, gelijk het rotshol
 (Naar men vertelt) den draak, die 't goud bewaakte,
 Ten onheil werd, ten onheil ook den held,
 Die hem versloeg, en meê het grimmig wijf
 En haren ganschen aanhang ten verderve
 Door brand en moord, tot 't in den vloed verzonk.
 Indien het menschedom naar gerechtigheid
 En naar Gods zegen stond, gelijk 't nu rustloos
 Naar macht en schatten jaagt, het hadde al lang
 Het schoone Paradijs teruggewonnen.»

XIII. MAGNUS.

En weder kwam met 't lichtend wolkenſchip
De lang verbeide gaeſt, de lente, aan land;
En ſtrooide, vroolijk lachend, bloem en blad
In elke kloof; en aemde zacht en warm
De gletschers langs, de in ijs geſtolde firnen;
En ſtoeide met den waterval naar 't dal;
En ſpeelde met de blauwe golf van 't meer
En met den gulden lok der herderin,
Als blij heur hoorn der lente 't welkom blies
Van berg tot berg, en, wijd in 't rond, haar zuſtren
Van berg tot berg haar vroolijk antwoord gaven.

Behaaglijk ruiſchend wiegde zich de den
Op 't heuvelvlak; zij boog en zeide tot
Den appelboom, die ſtond aan haren voet:

«Wat was de winter akelig en streng!
 Ik droeg wel maanden lang de ruwe pij
 Van rijm en ijzel, en verdroomde sluimrend
 De nare dagen en de schemernachten,
 En zuchtte als de oude reus, de wilde storm,
 Mij in zijn armen drukte en plomp en ruw,
 Naar berenaard, me om wederliefde vroeg.
 Geen vogel zong, geen alpenklokje klonk!
 Bijwijlen slechts het schreeuwen van den specht,
 Bijwijlen 't korte fluiten van den langen
 Woudmensch daarginds, als hij met zijnen hond
 Diep in de sneeuw het spoor van wild vervolgde. —
 En nu, hoe zonnig, vol genot is de aarde!
 De duif kwam wêêr; de zwaluw is terug
 En bracht de groeten meê van mijn verwanten,
 Het adellijk geslacht des Libanons!
 De beken hupplen zingend naar het dal,
 En beemd en weide bloeit; en ook uw bloesems,
 Mijn waarde buurman, zwellen rood en wit,
 En elken dag steeds rooder en steeds witter.»
 Zoo lispelde de den in hare vreugde,
 En schudde blij heur donkergroen gewaad,
 Zoodat een wolk van zoete balsemgeuren
 Welriekend als een mantel haar omhulde.

En de appelboom hernam: «Gelukk'ge buur!

Ik moet maar bloeien, bloeien, haastig bloeien;
 Want evenals de wind door mijne takken,
 Gelijk de merel pijlsnel in haar vlucht,
 Zoo jaagt en vliegt de zomer ras voorbij;
 Dan komt de winter in één nacht, en strooit
 Onaangenamen geur me op 't groene loof.
 Dus moet ik bloeien, bloeien, haastig bloeien;
 Zoo niet, dan heeft met Kerstmis de boerin
 Sigune geenen appel aan heur boom;
 Zij moet hem hebben, zij 't ook slechts voor 't oog,
 Of tot verdriet, dat zij de gouden vrucht
 Aan afgebeden kleinen niet kan schenken. —
 Doch zie, de dag gaat om, hoe schoon hij was;
 De koude mist, mijn vijand, trekt omhoog.
 Ik maak mij bang. Nu, buurvrouw, goeden nacht!» —

Nu was 't weer stil. De stralende avondzon
 Zond nog een laatsten groet naar 't diepe dal,
 Waar Olafs kluis reeds in de scheemring stond.
 Zij kleurde purperrood den kam der rotsen,
 En doopte in glimmend goud den dennentop,
 Waarop de lijster 't wiegeliedje zong.
 Op eene steenen bank vóór zijne deur
 Zat Olaf, en verstellde een scheur in 't net,
 Door een onstuim'gen zalm vaneen gereten.
 Daar sloeg zijn waakhond aan! — de trouwe lap

Was lang reeds dood en in zijn wachtersambt
 Tot driemaal opgevolgd. — Een vreemdeling?
 Den rotswand af kwam moê en loom van tred,
 Den ransel op den rug, den breeden hoed
 Met groenen looftak luchtig in de hand,
 Een jonkman, groot en zwaar, met lange lokken,
 Waarmeê de koele berglucht lustig speelde.
 Hij trad nabij en groette: «Heb ik 't wel,
 Dan zijt gij Goliath?» — Zoo noemt men mij.» —
 «Goddank, dan ben 'k terecht! — Mijn naam is Magnus;
 'k Ben schilder en om u hierheen gekomen.
 Men kent u ver in 't Zuiden van ons land,
 En menig reiziger spreekt graag van u.
 Ik kom uw meren en uw bergen schildren,
 Zoo 'k kost en onderkomen bij u vind.»
 «Die staan ten dienst, zoolang het u belieft
 En gij met wat ik heb tevreden zijt.
 Kom binnen, rust wat uit; gij zijt vermoeid.
 Dan zorg ik middlerwijl voor spijs en bed.» —

Na een'ge dagen waren beide mannen,
 De klui'naar en zijn gast, reeds dikke vrienden.

Die goede Magnus! Nauwlijks 't jongensbuis
 Ontgroeid, wrong hij zich in 't matrozenpak,

Dat toch, hoe wijd het was, zijn borst beknelde.
 Wat was hij graag heel de aarde rondgezworven,
 Naar Noord en Zuid, in stormen en gevaar,
 Was niet de dienst aan boord, de eentonigheid
 Van gistren en vandaag, vandaag en morgen
 Den jongen dweper steeds tot last geweest.
 Vaak stond hij stom naar 't woeste golfgebruis,
 Naar 't kleurenspeel van wolken en van water,
 De wondre wisseling van licht te turen;
 Vaak hing hij hoog in 't want, of zat hij in
 De ben, wanneer het schip voor anker lag,
 En teekende met vlugge stift den gletscher,
 Die steil naar zee daalt, of de visschershut
 In 't houtgewas aan 't strand, of 't rotskasteel,
 Den rookenden vulkaan, de hooge koepels
 En slanke minarets der Turkenstad,
 Of op een oostersch eiland onder palmen
 Een kudde en herder bij een tempelruïne. —
 Dan zeide de oude stuurman: «Beste Magnus!
 Hoe flink ge ook zijt, daar steekt in u geen zeeman;
 't Is jammer voor uw knuisten, beste Magnus!»
 En zeeman werd hij niet! Vier jaren lang
 Voer hij met weêrzin op de onzeekre golven;
 Toen keerde hij den rok ten derden maal
 En stak met vreugd zich in den schilderskiel.
 En vader Rijn zag aan zijn groene boorden
 Hem toovren met penseelen en palet

Op meen'gen zomerdag! — De grijze meester,
 Die zelden prees en nooit tevreden was,
 Had vaak een knikje voor den wakkren leerling,
 Die steeds vooruit streefde en vooruit ook kwam.
 Toen trok hij frisch den stroom op, en doorkruiste
 Het heerlijke Alpenland, en las, en las
 Met peinzende aandacht, soms met vochten blik
 In 't wonderbare, grootsche prentenboek,
 Dat God daar voor den mensch heeft opgeslagen.
 En altoos vaster werd zijn oog en hand,
 En altoos rijker werden zijne schetsen,
 En altoos hooger steeg zijn jeugd'ge moed.
 Doch evenals in de eerste lentedagen
 De lijster in het Zuid de borst beklemd
 Zich voelt door zeker vreezen en verlangen,
 Zoodat hij 't lied vergeet en treurend kwijnt
 In 't schoone, rijke vaderland der zonne,
 Tot hij de vleuglen klept en met gezang
 De zee van lucht doorklieft naar 't arme Noorden:
 Zoo ook beкроop den nimmermoeden dweper
 Een heimwee naar het oude Rijk van Ring,
 Zijn hoogten, diepten, fjorden, watervallen,
 Naar 't week geluid van zijn norräna-taal,
 En naar de forsche menschen, die haar spreken.
 En rustloos vloog hij over zand en zee,
 Sterk in zijn hope, ook sterk in kunst en kracht,
 Naar de oude stad en 't dierbaar vaderhuis. —

Zijn rust was kort. Hem dreef de zucht, om 't grootsche
Van 's Heeren wondren in zijn eigen land,
In 't hooge Noord, te aanschouwen en te malen.
En spoedig greep hij weêr den wandelstaf,
En kwam na meen'gen stoot op ruwe paden,
Na meen'gen schoonen tocht door weide en woud,
Bij Goliath, het doel der verre reize.

XIV. VREDE.

Als dronken zwierf nu Magnus op 'en at
Door 't hooggebergte in jonge leentepracht.
Een molmen stam of grauwbemosten steen
Tot zitbank onder 't donker loof der pijnen,
Zat hij te staren in die grootsche wereld,
Die maagdelijk, als in 't blanke kleed der onschuld,
Nog onbesmet door 't schuim en slib der jaren
In hunne woeste strooming, vóór hem lag.
Hij luisterde, als de wind in 't hoog geboomte
De aloude liedren zong van uit den tijd,
Toen pas de tijd begon, en zegen spreidend
Des Scheppers adem op de waatren zweefde.
Zoo luistert in den dom te Nidaros
Een knaap naar 't orgelspel, en voelt het na-zijn
Van 't wonder Heil'ge, dat hij niet begrijpt
Maar dat hem zijns ondanks door 't harte trilt.

Daar bracht hij met zijn vaard'ge kunstnaarshand
 Den reuzenvorm van berg en dal in beeld,
 Nu eens bij stormgeloei en golfgebruis
 Dan weêr gedoopt in streelend zonnelicht,
 In blauwen neveldamp of in den schemer
 Der zachte maan bij stillen Juni-nacht.
 En ieder doek was in zijn kleurenrijkheid
 Een lofgezag op 's Heeren macht en goedheid.
 Zoo bleef hij welgemoed de gansche lente
 Aan 't werk, zoover de zorg voor 't eigen ik
 De beide mannen niet door hout en woud,
 Langs 't blauwe meer, den bergstroom op en af
 Met hengelroede en net en buks deed zwerven.

Lang was het smachtend lokken van den woerhaan,
 Der lentelijster heldre slag verstomd;
 De leeuwerik zong in de reine lucht,
 En uit het gerstveld schalde blij en dankbaar
 Des kwartelkonings roep tot Frei, tot Frei
 Den goeden god, die 't gouden koren geeft.

Eens tegen d'avond kwam de jonge kunstnaar,
 Tevreden met zijn dagwerk, moê naar huis;
 Maar stond verbaasd van verre om wat hij zag.
 Vlak bij de hut in 't lommer van de dennen

Een vreemdeling, die bijster vroolijk scheen
 En met den jachthond van zijn gastheer speelde.
 En op de rotsbank Olaf, hand in hand
 Met eene vrouw, vertrouwlijk met haar pratend.
 Zij glimlachte; maar 't was een droeve glimlach,
 Als zonneschijn op 't hardgevroren veld.
 Toen Magnus na kwam, stonden beiden op.
 «Zie, Margit,» zei de reus, «dat is nu Magnus,
 Mijn huisgenoot, van wien 'k u heb verteld;»
 En aarzlend: «Dit is Margit, waarde Magnus;
 Vandaag of morgen spreek 'k u wel van haar.» —
 De schilder boog en groette sprakeloos,
 Maar wierp terloops een vluggen kunstnaarsblik
 Op 't statig uiterlijk der bleeke vrouw,
 Heur vroeg vergrijsde haar, naar landsgebruik
 Half met een donkerzijden doek bedekt;
 Haar schoone, blauwe, doch omsluerde oogen, —
 Men zag 't hen aan, zij hadden veel geweend, —
 De smalle hanepootjes aan heur slapen,
 Die scherper werden toen zij zachtjes sprak:
 «De zon is reeds aan 't dalen; vrouw Sigune
 Wacht zeker mij al lang op Byglandshof.
 Kom, Rasmus, neem den korf!» Toen reikte zij
 De hand aan Goliath, en keek een wijle
 Hem zwijgend aan: «Nu, Olaf, moet ik gaan!»
 «Dank, lieve Margit! Ja, nu moet gij gaan!»
 Zoo scheidden zij, wie weet, misschien voor eeuwig.

Als droomend, de armen op de borst gekruist,
 Voorover starende in de leëge ruimte
 Stond Olaf daar; dan streek hij langzaam met
 De harde hand langs voorhoofd en langs oogen...
 Of soms een traan aan zijne wimpers paarlde,
 Sinds menig jaar een ongewone gast?

Laat, toen de maan in 't donkre luchtruim stond
 En trillend door de dennentwijgen scheen,
 Die heimlijk fluisterden in de avondkoelte,
 Zat Olaf, 't hoofd gesteund op hand en knie,
 Weêr naast den schilder vóór de deur, en sprak:
 «Nu, Magnus, ga 'k van Margit u vertellen.»

En hij begon van zijne kinderjaren,
 Van Eiwind en van Randi op te halen,
 Van 'teenzaam hutje en 't storten van de rots,
 Van Runedal, van Knoed den boer, van Kari,
 Van Eriks roof, en eindelijk ook van Margit;
 Van 't aanzoek, dat hij deed, en Knoeds bescheid,
 Van zijnen bergtocht en den goeden Lars,
 En hoe hij hier, zoo thuis in 'teenzaam dal,
 Ver van de menschen zich een woning bouwde.
 Toen ging hij voort: «Sinds Margit Rasmus zond
 En wist waar ik verbleef, bezocht zij mij

Langs grooten omweg om het hooggebergte
 Geregeld op een zomerdag elk jaar.
 We eerbiedigen Knoeds woord: hij was haar vader!
 Deed hij verkeerd? Wat baat daarover 't twisten!
 Zijn dwaling is vergeven; als hij dwaalde,
 Dan was 't in 't goede, want hij meende 't goed. —
 In Hitterdal preëkte eens de wijze priester:
 Het erfdeel aller menschen is de smart. —
 Zooals alle andren erfde ook ik mijn deel
 En nam 't gewillig aan! En Margit erfde
 Een deel, dat zwaarder was, en nam het aan. —
 De priester zeide nog, dat elke wolk,
 Hoe zwart ze ook dreigt, ten hemel is gekeerd
 En hare lichte zonnzijde heeft.
 De zonnzij van onze wolk — zij heet
 Berusting, die men leert na menig jaar.
 Hoovaardigheid begeert, trotseert, verheft zich;
 Berusting zwijgt en buigt zich en verzaakt.
 De mensch is zonder rust, zoolang hij wenschet;
 Maar zelfbedwang geeft rust en maakt hem sterk.» —

«En nu zijn we oud; mijn haar is grijs als mos;
 Ze is heen — en komt ze weer, dan is 't misschien
 De laatste maal, om mij in 't graf te leggen.
 Dan mag ze een kus me op 't kille voorhoofd drukken:

Haar mond heeft nooit mijn lippen aangeraakt.
Magnus, gij weent? — Stil: God regeert het al!
Kom, laat ons binnengaan. De wind is scherp
En drijft van d'elt den valen mist omhoog.
De maan is ouder in de sneeuw en 't ijs
Des klippenkams, en 't is na middernacht.» —

Zoo eindigt, zij 't met tranen, toch in vrede
Het droevig lotsverhaal van Goliath.

AANTEKENINGEN.

De op de voorgaande bladzijden verhaalde geschiedenis berust in hoofdzaak op eene ware gebeurtenis, zooals de dichter vóór vele jaren haar vernam uit den mond van den Noorweegschen landschapsschilder Magnus von Bagge.

WADMAAL is een dikke wollen stof, de gewone kleederdracht des landvolks.

SETER of säter is een afgelegen bergweide, ongeveer gelijk de senne en matte in Zwitserland, met volledige melkinrichting.

HOLDERS zijn elven, den mensch genegen, dikwijls ook boosaardige wezens.

DE LEMMING, mus norvegicus, is eene van tijd tot tijd — om de 20 jaren tweemaal — uit het gebergte dalwaarts afkomende veld- en trekrot, die op haar tocht in talrijke scharen alles vernielt wat haar in den weg komt en vaak groote verwoestingen aanricht.

DE ZEVEN ZUSTREN zijn zeven ontzaglijke, 4000 voet hooge rotsklippen in den Atlantischen Oceaan aan de Noorweegsche kust bij den poolcirkel.

BAUTASTEENEN of dolmen zijn heuvelen, tot gedachtenis der afgestorvenen opgericht uit ruwe rotsblokken, dikwijls ook gehouwen en met runteekens voorzien; zij hebben overeenkomst met de hunebedden in ons land.

Van SIWAR SNARENSWEND wordt gewag gemaakt in een oud-deensch heldenlied, als zou hij met zijn gordelriem aan een eik gebonden, dien met den wortel uitgerukt, en met hem als bloemruiker aan den gordel gedanst hebben.

RING is een oud-noorsche koning.

NORRÄNA-TAAL is de oud-noorsche taal.

NIDAROS is Drontheim.

